Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз з Ню Йорку (201) 451-2200, (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 168. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 1-го СЕРПНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 1, 1980 No. 168. VOL. LXXXVII.

Відновлюються дебати довкола закладників

Тегран, Іран. — Сліпа вулиця, в яку іранські чинники заманеврували справу американських закладників і всі комплікації, які виникли довкола неї, внеможливили всіляке її логічне обговорювання. Хоч яка це болюча проблема для американського уряду, але ще більша пекуча, а навіть загрозлива є вона для сучасного іранського режиму. Використовуючи часткове упорядкування справ парляменту, іранські чинники почали дебатувати на цю тему.

Ці дебати в зовсім початковій стадії і вони виявляють комплетну непорадність і непоінформованість найвищих достойників сучасного іранського режиму в питаннях дипломатії, обов'язків дипломатичної служби, міжнародних норм і законів, але саме їхнє започаткування може бути кроком, хай і дуже маленьким, вперед. Аятолла Хомейні своїм рішенням передати справу закладників парляментові створив таку трудну ситуацію, з якої не легко знайти вихід. Парлямент вибрав свого председника аятоллу Гашемі Рафсанджані, але це ще далеке до перетворення його в таке тіло, яке могло б виносити без труду рішення. Заки парлямент перейде до справи закладників він мусить ще затвердити прем'єра іранського уряду. Кандидат президента Абольгассана Бані-Садра, командант поліції Мостафа Мір-Салім викликав застереження з боку крайнього ісламського крила, мовляв, він недостатньо віруючий мохаммеданин.

Председник парляменту Рафсанджані публічно заявив, що смерть шаха зовсім змінила справу закладників та що парлямент „пічне над нею дискусію наступного тижня". Інший аятолла, не менше впливовий член крайнього ісламського крила Гоятоліслям Моадіхат висловився, що парлямент напевно приступить до дискусії над тією справою не раніше, як за місяць. Одні аятолли і інші привладні особи є за тим, щоб усіх закладників судити. Одні за тим, щоб судити тільки декого з них, ще інші, щоб розв'язувати цілу проблему без суду. Ті, які обстоюють потребу суду, ще ані разу не висловилися, за що закладників мали б судити і згідно з яким законом. Чи тим, який обов'язував у часі виконування обов'язків ними, чи тим, що його завели тепер. Якщо те друге, то на підставі чого будувати цілу справу ретроактивно. Це тільки початок процедуральних проблем. Одначе їх виникне значно більше, якщо б справді дійшло до суду.

Група 187 американських конгресменів вислала листа до іранського парляменту з вимогою негайно приступити до розв'язки справи закладників, який, однак, зустрівся з негативною реакцією деяких іранських депутатів. Лист цей, датований 2-го липня, був переданий швайцарськими дипломатами.

Постають нові ускладнення на Близькому Сході

Ню Йорк, Н.Й. — Генеральний секретар ОН Курт Вальдгайм у своїй промові на бенкеті, влаштованому Арабською лігою, вийшов поза дотеперішні заяви й висловився за самостійною державою для палестинських арабів. Парлямент Ізраїля є напередодні прийняття закону про перенесення столиці з Тель Авіву до Єрусалиму. Більшість арабських країн і надалі відмовляється визнати за Ізраїлем право на екзистенцію.

Генеральний секретар ОН Вальдгайм завжди обстоював право палестинських арабів на самовизначення, але дотепер ніколи він не зформулював цього, як право на палестинську державу. На бенкеті Арабської Ліги в Ню Йорку він пішов далі і сказав: „палестинці мають право на самовизначення включно з державністю". Проти того виступило представництво Ізраїля в ОН, а ізраїльські чинники закинули Вальдгаймові, що таким способом він приготовляється до висунення своєї кандидатури втрете на пост генерального секретаря ОН.

До дальшого завогнення відносин спричиниться великою мірою закон про повне й беззастережне включення Єрусалиму в Ізраїль та перенесення до східнього Єрусалиму всіх урядових установ. Східний Єрусалим до війни 1967 року був частиною королівства Йорданії, а досі був формально під ізраїльською окупацією. Арабські країни загрозили, що у випадку применення того закону вони застерігають за собою право вжити силу, а Єгипет не виключає цілковитого зірвання переговорів, які з великими надіями почалися в Кемп Дейвіді.

Власне ця остання можливість стурбувала Уряд ЗСА і державний секретар Едмунд Маскі видвигнув її на нараді кабінету, а опісля урядові чинники в Вашінгтоні передали своє застереження до відома уряду Ізраїля і до публічного відома.

ОН вимагають самостійности для палестинських арабів

Ню Йорк, Н.Й.— Спеціяльна сесія Генеральної Асамблеї ОН закінчилася у вівторок, 29-го липня, ухваленням резолюції з вимогою державної самостійности для палестинських арабів. За тією резолюцією голосувало 112 держав, проти 7, а 24 втрималося від голосування. Ця чергова перемога арабських країн не матиме конкретного значення, бо Ізраїль заперечив її легальність та заявив своє непідпорядкування будь-якій ухвалі тієї сесії.

Сесію скликано на вимогу арабських країн підтриманих неопределеними країнами та Совєтським блоком. Арабські країни сподівалися, що західньоевропейські держави, які завжди були проти державної самостійности палестинських арабів, цим разом змінять свою поставу й підтримають її. Одначе ті держави не зробили цього, бо арабські внескодавці резолюції не погодилися включити в неї вимогу західньоевропейських держав, щоб сесія акцептувала державу Ізраїля. ЗСА голосувала проти резолюції, а з ними Канада, Ґватемала, Норвегія і Домініканська республіка.

В резолюції висловлено думку, що без постання самостійної палестинської держави не може бути миру в тій частині світу, та поставлено вимогу до уряду Ізраїля звільнити території зайняті у війні 1967 року, починаючи з днем 15-го листопада. На випадок непідпорядкування Ізраїля тій вимозі генеральному секретареві ОН доручено скликати нову нараду для перегляду тієї проблеми.

СУД РОЗГЛЯДАЄ СПРАВУ ЮНАКА З УКРАЇНИ

Володимир Половчак, оточений федеральними урядовцями, в дорозі до суду в Чікаго.

Чікаго, Ілл. Тут відбулася перша сесія суду в справі Володимира Половчака, 12-річного юнака, який відмовляється повертатися зі своїми батьками до СССР.

Батьки Половчака, як відомо, прибули до цієї країни приблизно півроку тому зі своїми трьома дітьми. Старша сестра Володимира, 17-річна Наталія, має окремий пашпорт, що облегшує її справу; Володимир є на спільному пашпорті з батьками. Обидвоє вони звернулися до американської Іміграційної і натуралізаційної служби з проханням видати їм право азилю, і це право вони отримали.

Батьки Михайло й Анна Половчаки не дуже обстоюють свою вимогу, щоб дочка Наталія повертала з ними, зате вони всю увагу сконцентрували на поворотї Володимира. Вимогу батьків Половчаків підтримує Американська юнія оборони громадських вольностей і вона найняла аж трьох адвокатів. Володимира заступає правно адвокат Юлян Куляс з Чікаго.

В часі першої сесії правні заступники старших Половчаків намагалися включити в справу політичні моменти, чого суддя Джозеф С. Муні з Молодечого суду повіту Кук, до якого належить юрисдикція у цій справі, не допустив. Суддя стверднв фактичний стан, тобто, що Володимир утік з дому і як утікачем суддя має ним займатися.

Після переслухань першого дня в середу, 30-го липня, суддя назначив дальші переслухання на понеділок. Рішення в цій справі суд винесе після переслухання всіх свідків, перегляду всіх матеріялів і документів та основного розгляду умовин, в якій ця ситуація заіснувала.

Канада стоїть перед дальшими труднощами

Оттава, Канада. — Після відхилення небезпеки для цілости Канади з боку квебекських сепаратистів у референдумі 20-го травня ц.р. виникли великі труднощі для спаяности Канади з боку деяких західних провінцій, у яких переважає англосаксонський елемент. Коли квебекським французам ішлося про духову і політичну суверенність, Альберті, Саскатунові і Британській Колумбії йдеться про збереження своїх економічних прерогатив, про виключне диспонування багатствами своїх провінцій та про далекойдучі обмеження центральної влади в Оттаві, столиці Канади. Федеральний прем'єр П'єр Трудо рішуче обстоює спаяність Канади і наголошує загальноканадські прерогативи уряду.

Дотепер відбулися три великі наради провінційних і федеральних чинників у Монтреалі, Торонто й Ванкувері, але вони не дали потрібного для зредагування і схвалення нової конституції узгіднення. Незважаючи на заяву прем'єра Трудо, що, коли не дійде до узгіднення з провінційними урядами, він внесе проект нової конституції прямо федеральному парляментові і там переведе його схвалення, включно з усіма новими законами,— деякі західні провінції, а зокрема Альберта і її прем'єр Пітер Легід, не хочуть погодитися на пропозицію Трудо. Трудо вимагає, щоб центральний уряд у Оттаві мав вплив на загальнокрайові економічні проблеми, щоб були знесені заборони й обмеження для руху осіб, капіталу і дібр між поодинокими провінціями.

Прем'єр Трудо, який повернувся до влади у наслідок виборів в лютому цього року, зобов'язався перед виборами перевести ухвалу нової канадської конституції, бо Канада дотепер такої конституції не мала, а тільки користувалася як конституцією Британським північно-американським актом з 1867 року, наданим ще королевою Великої Британії Вікторією.

Брежнєв наголошує детант

Москва. — Леонід Брежнєв, президент СССР і генеральний секретар КПСС, виступив тут з нагоди річниці підписання умов у Гельсінках 1-го серпня 1975-го року.

У відрізненні до недавніх погроз під адресою західніх країн, а особливо ЗСА та зовсім протилежно до совєтської преси, яка вже від довшого часу брутально нападає на Америку й особисто на президента Джіммі Картера, виступ Брежнєва був стриманий і примирливий. Захопивши при помочі збройної сили Афганістан, Москва таким чином хоче злагіднити обурення й засуд совєтської агресії в світі.

У своєму інтерв'ю, а чи радше у відповідях на питання, які йому раніше переслала редакція московської „Правди", Брежнєв порівняв Гельсінські угоди до міцної греблі, „яка витримає всі спроби підірвати фундаменти детанту". В переводженні детанту в життя не все буде легко, часто будуть виникати труднощі, будуть, як висловився Брежнєв, „припливи й відпливи", але „відступу від детанту немає". Головним завданням є „знайти дорогу для зменшення воєнної загрози".

Всі відповіді Брежнєва були виразно спрямовані на те, щоб, з одного боку, заспокоювати й усипляти західні держави й країни „третього світу", а з другого — розпочати знову тактичні розмови про роззброєння, щоб таким чином приготовити психологічний грунт для дальших агресивних потягнень.

Поширюється боротьба між арабами в Ливані

Бейрут, Ливан. — Після похорону голови Ливанської пресової асоціяції Ріяда Тага не наступило опам'ятання й успокоєння, як це загально сподівалися, але прийшло до нових зударів і вбивств. Цим разом терористи шіїтської бойової організації, яка підтримує зв'язок з Іраном, вбили секретаря соціялістичної партії Баатс, яка пов'язана з Іраком. Одночасно боївки обидвох груп почали серію нападів на домівки й осередки своїх ворогів.

Муса Шаїб, секретар партії Баатс і його шофер загинули від кулеметної серії по дорозі на летовище в Бейруті. Незадовго після отримання вістки про його смерть виступили боївки соціялістів проти шіїтських станиць. Командування шіїтів видало наказ мобілізації своїх збройних сил. Сирійські окупаційні відділи інтервеніювали, щоб припинити боротьбу. Боротьба між тими ворогуючими групами протягом минулого місяця потягнула за собою принаймні десять вбитих і значно більше число ранених.

Побіч тих ворогуючих груп дала про себе знати нова бойова арабська формація, а саме „Відділ Арефа аль Басрі". Аль Басрі — це прізвище видатного іракського діяча, якого недавно на наказ іракського уряду розстріляно. Новосформована бойова група розпочала свою діяльність бомбовим замахом на іракську амбасаду в Абу Дгабі, в якому загинув другий секретар тієї амбасади Гусам Мохаммед

У світі

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ АГЕНСТВО РОЙТЕРА, в Афганістані збунтувалися військові частини у великій військовій базі Газні та деякі частини розкинені в обширі Майдан-Шар. В Газні йдеться про 14-ту дивізію піхоти, яка вивінувана найновішою зброєю і посідає значне число совєтських та інших ракет для акцій на землі й у повітрі. Вже від довшого часу були підозріння, що ті частини передавали повстанцям зброю й мілітарні інформації, які уможливлювали їм бойові операції. Великий наплив совєтських літаків до Афганістану мабуть пов'язаний з бунтами значних частин афганської армії. Інші джерела інформують, що совєтські війська знов забльокували всі доступи до столиці Афганістану Кабулю, а деякі дороги в глибину країни заповнені військовими конвоями.

В БАКУ, СТОЛИЦІ АЗЕРБАЙДЖАНУ, відбувся судовий процес проти Валерія Мартиросова, якого засуджено на вісім років важких робіт. Як подає газета „Бакинский рабочий", Мартиросов пробував 20-го травня ц. р. захопити літак на трасі Баку-Єреван. Він заатакував стюардесу, одначе пасажири й залога вчасно накинулися на нього й обезброїли. З огляду на молодий вік — Мартиросов має 20 років — дотеперішню некаральність, непов'язання з буд-якими дисидентськими колами та відсутність у нападі пальної зброї, йому присуджено відносно дуже низький вирок, бо за спробу пірвання літака передбачується в СССР кару смерти.

ПІСЛЯ ДОВГИХ ПЕРЕГОВОРІВ Европейська господарська спільнота заключила торговельний договір з Румунією, який значно виходить поза рамки звичайного торговельного договору. Має він бути започаткуванням глибшої співпраці Румунії з ЕГС у всіх ділянках життя. З огляду на всесторонній обсяг того договору підписав його теперішній председник керівництва західньоевропейського порозуміння і міністер закордонних справ Люксембургу, Гастон Торн, а з румунського боку міністер закордонної торгівлі Корнель Буртіка. З приводу підписання того договору Торн відбув довшу конференцію з президентом Румунії Ніколяе Чаушеску.

В ГАВАНІ, СТОЛИЦІ КУБИ, покінчила самогубством жінка міністра культури Арманда Давальоса, яка була керівником великого державного видавництва, 53-річна Гайді Сантамарія Куадрадо. Була вона дуже близьким співробітником Фіделя Кастра від часу, коли той почав політичнореволюційну діяльність. Вона була одною з двох жінок, які брали участь в нападі на касарні Монкада, чим фактично Фідель Кастро започаткував свою бойову діяльність, що її він після звільнення з тюрми поширив у горах Сієрра Маестра. Захоплена разом з іншими в часі того невладного нападу, вона перебула сім місяців у тюрмі, а після звільнення, аж до відходу в гори, займалася підпільною діяльністю в Гавані та інших містах.

ШВАЙЦАРСЬКА ПОЛІЦІЯ ВИДАЛИЛА польського культурного аташе амбасади в Берні, Єжи Старосска за кордон. Причина видалення була шпигунська діяльність Старосска. Особливістю тієї його діяльности було те, що вона в основному була звернена проти еміграційних польських й інших угруповань. Є це один з рідких того роду випадків, бо досі державні уряди не пов'язували аж такої ваги до шпигунської і диверсійної роботи серед політичних еміграцій. У відплату за видалення польського дипломата варшавський уряд зажадав відкликання радника швайцарської амбасади у Варшаві, Рене Паше, заявляючи, що „його діяльність не була згідна з його становичем".

В ЖЕНЕВІ, ШВАЙЦАРІЯ, відбувається продовження конференції Об'єднаних Націй, яка від семи років намагається устійнити нові принципи й скодифікувати новий „закон морів". В конференції бере участь 163 нації. На нарадах представники 77 слабо розвинених держав висловили застереження під адресою ЗСА за те, що американські технічнопромислові фірми займаються розслідом і експлуатацією морського дна без узгіднення з ними. Голова американської делегації на ту конференцію, Елліот Ричардсон, вияснив їм, що діяльність американських фірм відбувається повністю в рамах обов'язуючих міжнародних законів і на базі устійнюваного тепер „закону морів", бо вони діють тільки в морських просторах поза територіяльними водами усіх країн, або на американських територіяльних водах. Американці єдині мають технологію й машини та інструменти для цього.

В Америці

ВБИВСТВО СКРИПАЧКИ Метрополітальної опери в Ню Йорку Гелени Гагнес привертає до себе щораз більше уваги. Її, мертву, голу й зв'язану і з закнебльованими устами, знайдено в четвер, 24-го липня, після того, як вона попереднього вечора зникла в часі театрального антракту вистави тут Берлінського балету, що давав свої гостинні виступи якраз в Ню Йорку. Останній людині, з якою вона розмовляла і яка цю розмову довела до відома поліції, вона сказала, що йде на умовлену зустріч з балетмайстром Валерієм Пановим (російським дисидентом, до речі). Одначе перевірка виявила, що вона на зустрічі такій не була, ані про таку зустріч не було домовлення. Скрипальку поховано у вівторок, 29-го липня, а поліція пошукує тепер, як свідка, мужчину, що мав з нею бачитися в ліфті, і який не зголосився на заклик поліції допомогти їй у вияснені таємниці вбивства. Ця людина — належить до людей білої раси і її перед тим у будинку опери не бачили.

ДИКІ ОСЛИКИ РОЗПЛОДИЛИСЯ в Гренд Кеніон до такої кількости, що їх почали відповідальні за екологію цього провалля вистрілювати. Це в свою чергу обурило приятелів тварин і вони, зібравши велетенські суми грошей від приватних переважно осіб, розпочали акцію виловлювання цих осликів сітками з гелікоптерів, щоб потім роздати їх бажаючим громадянам за хатніх тварин. Акція ведеться так успішно, що за долю цих — всіх їх разом є 300 — тварин вже не побоюються.

В МАНГЕТТЕНІ, як з непам'ятних часів знову гніздитимуться соколи, яких деякий час тут не було, відколи 20 років тому середник ДДТ проти шкідливих комах зробив їх майже зникаючим видом птахів. Від отрути ДДТ шкаралущі яєчок цих птахів зробилися такі невитривалі, що пташата з них перестали вилуплюватися. Щоб все таки повернути Ню Йоркові цього благородного птаха, наукова пташинна дослідницька група з Корнельського університету виростила чотирьох малих пташат — одного самчика й трьох самичок, для експерименту привчити їх до життя в Мангеттені поруч з Центральним парксм. Їх приміщено на 17-поверховому будинку, звідки за ними слідкуватимуть. Для цього пристосовано на ніжці кожного пташка малесенький транзистор, що вкаже, де вони перебуватимуть. Посадник міста Едвард Кач є ентузіястом і прихильником цієї програми, яка дістала велику популярність поміж мешканцями міста. Сподіваються, що птахи тут приживуться і плодитимуться, на превеликий сум голуб'ячого населення, бо голубами соколи, яструби, коршуни та шуліки харчуються.

Округа УНС Лігай Веллі збагатилася новим Відділом

Содертон, Па. (С.Гавриш). — Був час, що наші земляки — українці мешкали громадно — геттами в більших містах, де закладали церковні парафії, а в міру з тим творили свої установи і організації. Одначе з часом поступово ті великі скупчення почали маліти, а на те склалися різні причини.

Молоді професіоналісти почали виїжджати з „гетто" а з ними — старші віком, які заслужено по довголітній праці стали пенсіонерами, шукали і шукають спокою. Тому поважна частина наших громадян закупили доми або будівельні площі подалі від великих міст — як це кажуть —„вимуфувалися жити на контрі".

А коли говорити про філядельфійську метрополію то і тут дуже поважне число колишніх мешканців покупували доми на провінції, наприклад, в Пенсильванії, і по другім боці ріки Делавер — себто в стейті Ню Джерзі.

Переїхавши на нові місця замешкання, тут знову українці зорганізували нові свої скупчення, з церквами і різними установами. Пліч-о-пліч з цим у тих скупченнях — молодих громадах — почали свою працю і Братські Союзи, де постали нові Відділи.

Управа нового Відділу УНСоюзу (зліва): Василь Савка — голова Контрольної комісії, Степан Гавриш — старший організатор УНС, мгр Євгенія Цап — секретар, Михайло Хромяк — голова, Донна Кушнір — касир і Ігор Цап — заступник секретаря. Бракує на фотографії Еви Флак і Миколи Моканика — членів Контрольної комісії.

Виходячи з того заложення, що в околицях Лендсдейл, Квейкертавн, де іють українські католицькі парафії, і інших малих місцевостях мешкає поважне число українців, які не були членами УНСоюзу, а повинні ними бути, я, як довголітній союзовий організатор, заплянував створити новий Відділ, завданням якого

(Закінчення на стор. 6-ій)

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім ВШ Передплатникам „Свободи", що з днем 1-го червня ц. р. одержують англомовний „Український Тижневик" тільки ті передплатники щоденника, які вислали замовлення і належну передплату „Українського Тижневика". Для вигоди тих передплатників, які бажають одержувати „Український Тижневик", але ще не вислали такого замовлення і передплати, поміщуємо в цьому числі відповідний формуляр, що його можна вирізати і переслати виповненого разом з чеком передплати до Адміністрації „Свободи".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Боротьба думок породжує правду

Чи можна добитися у нашому житті очевидного й деінде самозрозумілого, а в нас майже неможливого, а саме: відділення в дискусії особи від дискутованої проблеми? Змісту дискутованого від характеру, політичних поглядів дискутантів? Очевидно, що можна. Та це в нас осягається з чималим трудом. А витікає це частинно з примітивізму у підході і невироблених метод дискусії. І доки ми цього не переломимо, до того часу буде нам важкувато у дискусії добиватися успіху.

Останнім часом наші дебати довкола наших дисидентів, що їх Москва випустила у вільний світ, і їхніх поглядів прибрали дуже полемічний, гострий, зчаста шкідливий характер. А це в значній мірі тому, що ми не вміли відокремити осіб від їхніх думок.

Особи наших дисидентів для нас усі дорогі. Всі вони, які терпіли за недолю свого народу, які обстоювали його права, які платили своїм добробутом, здоров'ям за це — нам близькі. А їхні погляди — це справа зовсім інша. Ми можемо й повинні над ними дискутувати, якщо з ними не погоджуємося, оспорювати їх і відкидати. Відкидати чиїсь погляди — це зовсім не значить відкидати дану особу. Навпаки ми можемо нею дуже дорожити, не приймаючи більше, чи менше її поглядів.

Найкращим прикладом цьому може бути поступування нашого найдостойнішого живучого між нами в'язня совєтських тюрем і концтаборів Патріярха Йосифа. Ми знаємо про його приязнь, міцні вузли, що в'яжуть його з другим колишнім в'язнем: Леонідом Плющем. Але ж ми ні на момент не припускаємо, що Патріярх погоджується, чи акцептує Плющів матеріялістичний світогляд тощо. Одначе життьова постава тієї людини, його характер, поведінка притягнули увагу Патріярха й прихилили до нього.

Коли б ми з обидвох дискутуючих позицій піднеслися до тієї висоти, ми були б оминули багато драстичних ситуацій і непорозумінь.

Власне ці непорозуміння, свідомі чи несвідомі, припадкові, чи намірені, а ще більше підсування комусь якихось думок чинить нам чи не найбільше лиха. Ось, наприклад, хтось може бути найрішучіше проти російського імперіялізму, але це зовсім не значить, що він проти російського народу, його культури, його великих людей. Ми не погоджуємося з цареславством, чи великодержавним шовінізмом Федора Достоєвського, Александра Пушкіна, чи інших, але вони не перестають для нас бути великими письменниками. З другого боку, відкидаючи безкомпромісово російський імперіялізм, шовінізм і „старшобратство", ми зовсім не заперечуємо можливости спільної акції з тими російськими свободолюбними групами й одиницями, які беззастережно стануть на становищі повної рівности всіх націй, повного права всіх народів самим рішати про свою долю та стриміти різними засобами до відзискання свободи й незалежности.

Власне того роду непорозуміння виникли довкола Української Гельсінкської групи і зокрема її Представництва за кордоном. Члени тієї групи ніколи не заявили, що вони репрезентують цілий український нарід, цілу його визвольну боротьбу, сукупність усіх самостійницьких процесів сучасного українського відродження. Вони заявили, що репрезентують тільки групу і тих людей, які на базі захисту людських і національних прав протиставляться совєтській владі. А крім них є ще релігійні громади, без порівняння численніші, глибше угрунтовані в життя, як УГГ, є діячі української культури, які здебільшого діють одинцем, накінець є люди, що прагнуть, як знаємо з фактів, навіть пробували вести акцію радикальними засобами. Їх усіх УГГ ані не репрезентує, ані не збирається репрезентувати, ані не арогує собі права в їхньому імені говорити.

Відродження народу й державне ставлення — це комплексний, усеобіймаючий процес. І його сила саме в тому, що в ньому є різні елементи, які ведуть свою діяльність на всіх життьових ділянках і різними засобами. В цьому тривалість і основа сили визвольних процесів. Їхній плюралізм уможливлює різним елементам народу включатися у них активно, або симпатизувати з ними і таким чином творити сприяючу їм атмосферу. Це також дає змогу використувати різнорідні шанси, які постають в системі гніту російського імперіялізму.

Виглядає, що після затяжних, не завжди приємних ударів ми підходимо до засвоєння тих основних правд, до створення загального національного визвольного фронту, у якому є сили першої лінії вогню, є сили дальших ліній, є допоміжні елементи. І всі вони потрібні.

І що сказали б наші борці на батьківщині, які покликаються, щоправда, на совєтські конституції й облудні висловлювання Леніна, — але в ці совєтські конституції і здійснення їх параграфів напевно не вірять, — що вони сказали б, якби довідалися, що ми тут, у вільному світі, раптом почали орієнтуватися на лібералізацію режиму в СССР і відмовилися від революційної боротьби, яку вони там провадять, хоч і покликаються на параграфи конституції.

Отже, ми не закликаємо наших земляків на батьківщині до якихось непродуманих революційних виступів у сучасних умовах, але ми віримо у прийдешню всенародну революцію серед усіх поневолених народів в СССР і віримо, що тільки ця революція принесе нам визволення і падіння імперії.

Другою поважною темою політичних розходжень було питання, що таке „УРСР" (Українська Радянська Соціялістична Республіка): чи це українська держава і продовження УНР (Української Народної Республіки), чи це форма окупації України Росією, фікція і колонія Москви? Ми, противники погляду, що „УРСР" — це українська держава, вважали, що визнання формули, що „УРСР" — це українська держава означало б, що ми перейшли на стан лише опозиції до режиму і хочемо його покращання у тій чи іншій формі. Але це перекреслило б нашу боротьбу за відновлення нашої окупованої ворогами держави. І тому ми цілковито відкидали і відкидаємо „УРСР" з її конституцією, як форму чужинецької окупації. Ми боремося за відновлення нашої суверенної держави, що вже існувала в минулому з волі українського народу. І якраз недавно ми маємо підтвердження в одному документі, що прийшов з України, що наші борці на батьківщині також вважають, що „УРСР" з її т. зв. урядом — це ніщо інше, як колонія Москви, що перебуває під чужоземною окупацією.

В чому ж тоді річ? Чому продовжувати ворожнечу замість того, щоб погодитися на формулі, що сучасна Україна являє з себе чужоземну окупацію і колонію Москви?!

На тлі тількищо обговореного питання ми не вважаємо за правильне гасло, що його вжив Секретаріят СКВУ, а саме: За вихід України з СССР. Так, наші земляки на батьківщині могли ставити таке домагання, діючи в умовах підсовєтського режиму і підкреслюючи, що такий вихід не розходиться з приписами навіть совєтських конституцій. Це має велике пропагандивне значення. Але ми тут, у вільному світі, не мали б переймати дослівно цього гасла. Бо яка Україна має вийти з СССР? Виходить, що УССР, а значить все ж таки якась українська держава, яку ми нібито визнаємо.

Поминаючи ту звичайну істину, що такий вихід є неможливий доки існує російсько-совєтська імперія, бо цього ніколи не допустить Москва, — таке гасло, стосоване нами у вільному світі, робить погане враження як серед чужинців, так і серед українців на батьківщині. Серед чужинців, на яких це могло б справити враження, що ми таки визнаємо за УССР характер української держави. Серед українців на батьківщині, бо це могло б означати, що ми тут припускаємо можливість довровільного виходу України з СССР і що ми надаємо УССР характеру української держави, тоді як українці на батьківщині вважають УССР за колонію Москви.

Отже, на мій погляд, СКВУ мусів би вжити іншого гасла, наприклад, „За відновлення української суверенної держави". Але й ця справа не повинна викликати розходжень, яких не можна перебороти. Може це тільки нещасливо вибрана „формула", так би мовити, „ляпсус лінгве", й узгіднити цю справу не так уже трудно.

Нефортунним, на мій погляд, було гасло, з яким виступав один наш політичний діяч, про „перетворення УРСР на УНР". Воно логічно мало б виходити з того, власне, заложення, що ми визнаємо УССР за українську державу. Сам вислів „перетворення" виглядає так, що нібито його автори вірять у можливість якогось еволюційного, мирного процесу, який довів би до переходу одного стану речей до іншого. А це, на нашу думку, неможливо. Ідеться про революційну ліквідацію УССР і відновлення УНР, як нашої реальної держави, яка колись існувала. І коли дехто цілком спокійно скритикував таке гасло, то у відповідь на це ми почули не поважні аргументи в обороні його, а пристрасну лайку, що виключала всяке узгіднення поглядів. Цим знову ж таки поглиблювалася прірва замість можливої до прийняття дискусії.

В зовсім останньому часі з'явилася на порядок денний ще одна справа, яка викликає контроверсії. Це наше відношення до противників комуністичного режиму серед росіян. Чи і в якій мірі ми можемо з такими росіянами вести спільну боротьбу за повалення режиму в СССР?

Тут насамперед ми мусимо проаналізувати справу, який може бути антирежимний рух серед росіян, що перебувають на своїй батьківщині. Бож можна вважати, що росіяни є також поневолені, але лише соціяльно і політично, а не національно, як то є серед неросійських народів СССР і сателітних народів. І тому можна припускати, що за ціну утримання імперії росіяни будуть вистерігатися занадто великого поглиблення свого руху опору. А нам же ідеться не тільки про якісь зміни („лібералізацію") режиму, а, перш за все, про повалення імперії й відновлення вповні самостійних держав нині поневолених неросійських народів.

Отже, до чого може довести спільна акція з росіянами за повалення режиму? Чи в момент повалення чи навіть — припустімо — якоїсь більшої чи меншої лібералізації режиму нинішні російські дисиденти не вважатимуть, що їх мета вже осягнена і будуть і нас — не-росіян, намовляти на те, щоб ми погодилися на такий, витворений колись, у майбутньому, стан? А нам, уже заангажованим у спільні акції з росіянами, буде тяжко відійти від цієї спільної акції, щоб продовжувати боротьбу за повалення імперії для здійснення нашої мети — повної самостійности.

Свідками такої ситуації ми були в році 1917, коли багато українців були заангажовані у загальному русі проти цирської імперії, а тому вони або зовсім не пішли на шлях української державности, або зробили це не відразу.

Звичайно, наше національно-державницьке завдання було б полегшене, якби в Москві вибухла революція. Аналогію до цього знаходимо знову в 1917 році, коли революція в тодішньому Петрограді полегшила або й узагалі уможливила неросійським народам царської імперії започаткувати свої власні національні революції. Але це ще не означає, що ми мали б бути зв'язані спільними акціями з росіянами. Чого ми мали б вимагати від росіян, з якими можна було б у деяких межах і в деяких обставинах спільно виступати?

Згода росіян на самовизначення — шляхом якогось, напр., плебесциту — нам не вистачає, і ми її відкидаємо, нагадуючи собі хоч би голосне гасло самовизначення Леніна. Наведу таки приклад з реального життя. Якихось десять чи й більше років тому я, на пропозицію і наполягання двох визначних кавказьких еміграційний діячів погодився мати зустріч з визначними представниками однієї російської

Микола Лівицький
Президент УНРеспубліки в екзилі

СТАН УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ СПРАВИ

(4)

еміграційної організації, бо вважаю, що зустрічатися і говорити можна навіть з відвертими ворогами, аби тільки не відходити від наших національно-державницьких засад. Представники росіян на тій зустрічі запропонували „співпрацю", при чому від себе пропонували засаду самовизначення після повалення режиму в СССР шляхом плебісциту — і то плебісциту (це мала бути уступка з їх боку) під контролею Об'єднаних Націй. Я згори відкидав засаду самовизначення шляхом усякого плебісциту, бож ми вже самовизначилися в роках 1917/18 і за утримання цього самовизначення понесли мільйонові жертви. Тому для мене дальша розмова стала недоцільною і несуттєвою. Але я все таки — для заокруглення справи — поставив питання: що мало б бути в часі між поваленням режиму і переведенням плебісциту? Відповідь була дуже проста і повчаюча: в тому „міжчасі" влада мала б бути в руках центрального уряду в Москві, який і мав би провести плебісцити в Україні і в інших країнах неросійських народів. Ну, і то був би не плебісцит, а трагікомедія!

Розмова стала зайвою, але я все таки вияснив наш погляд, а саме: в кожній з національних республік після повалення режиму мав би прийти до влади свій національний уряд, як уряд вповні самостійної держави, і цей уряд мав би зорганізувати вільні вибори до всенаціональної Конституанти, яка суверенно рішала б про майбутній державний устрій своєї держави і про її відносини з чужинецькими державами.

Нам також не вистачає, коли росіяни голосять право неросійських народів на самостійність. Де, коли і ким це право мало б бути здійснене? Наведу цікавий приклад. Коли на нарадах Європейської Конференції людських прав і самовизначення яких три-чотири роки тому одного з теперішніх російських дисидентів, що належить до групи „Континенту" запитали, як він ставиться до справи самостійних держав неросійських народів СССР, відповідь була дослівно така: „Як демократ, я признаю право кожного народу мати свою самостійну державу. Але коли в СССР впаде сучасний режим і настане справжня демократія — то пощо ж тоді неросійським народам відокремлюватися?!"

Ми маємо домагатися від росіян не права на самостійність, а права на автоматичне відновлення самостійних держав, тобто вже тепер визнання наших відновлених у майбутньому самостійних держав. Чи є такі росіяни?

(Продовження буде)

У совєтському калейдоскопі

• У Києві відбувся традиційний кінотиждень, глядачами якого була дітвора. І як подає до відома совєтська преса — „організатори Тижня подбали про те, щоб програма була насиченою і цікавою".

Зразу напрошується запит, що такого „цікавого", що порушило б дитячу уяву мали змогу під час цього Тижня побачити діти? Отже, крім невеликої пригорщі казок різних народів, яким автор цієї новинки відводить друге місце, висвітлювано на екрані такі фільми, як: кращі твори Леніниани й картини москвичів — „Прикордонний пес Чалий, „Чужа компанія", фільми ленінградів — „В моїй смерті прошу винуватити Клаву К." та іншого того роду „дитячі" казки. Крім того на відкритті цього Тижня, присвяченому... дітворі, виступали різні партійні промовці, які в „турботі" за „ідеологічне" виховання дітей і молоді, захвалювали — „найкращу у світі, соняшну Країну Рад", де як ніде у іншій країні — діти оточені „особливою опікою".

• Йдучи назустріч „українській обрядовості" на Чернігівщині відбувся науково-практичний семінар на тему: „Народна поетична і пісенна творчість у сучасній радянській обрядовості на Чернігівщині".

У роботі семінара взяли участь різної масти „академіки", а учасниками вивчення цієї особливої „обрядовости" були „завідувачі районними відділами культури, методики вокально-хорового жанру, керівники фолкльорних колективів, члени комісій по радянських традиціях, святах та обрядах". Цей семінар „радянської обрядовости" був тільки черговим свідченням як невпинно працює совєтська партійна машина над тим, щоб заглушити і викоренити предвічні обряди, свята і традиції українського народу, який досі їх зберігає.

• З одного боку в совєтській пресі, зокрема в листах до редакції, пишеться про побудову „ажурних" хмаросягів, з другого знову ж про замалу кількість мешканевих будинків або неполадки в них, та погані дороги, зокрема у листах до редакції.

Ось у київській газеті „Радянська Україна" на одній тільки сторінці — чотири такі листи, де жаліються на мешканеві умови і погані дороги. Мешканець села Вороненка, яка є на відстані вісім кілометрів, скаржиться, що дорога тут так розбита, що автобусом проїхати не можна — „тому всі, в тому числі і школярі, долають кілометри пішки. Звертаються мешканці цього села, щоб відремонтувати дорогу, але одержали відмовну відповідь з обіцянкою, що можливо в наступному році все наладнається. Тим часом, пише чоловік, — на сповнення цієї обіцянки вони в цьому селі чекають уже від 1973 року... Придалибись тут чоботи-скороходи. Були б вони не існували б проблеми".

В інших знову вістках мешканці Києва (в якому саме і будують хмаросяги!), Кременчука і Миньковець Андрушівського повіту жаліються на обмаль мешканевих квартир, на те, що які і такі є, то погано збудовані. А інші будинки стоять зруйновані з „забіленими вапном вікнами". Коли упоминатися за поладнанням цих справ — то „пусті мандри", бо нікому зі совєтських працівників, які завідують мешканевими справами — ніколи їх полагодити.

З МОГО ВІКНА

Іванна Савицька

Не перериваймо звена...

Кожного тижня приходить до мене англомовний „Український Тижневик". Його редагував донедавна ред. Зенон Снилик, а тепер редагує ред. Рома Сохан-Гадзевич, в першу чергу — для молодих читачів.

Тут вже не можна нарікати на довгі, скучні статті, з давньоминулих років. Тижневик говорить до нас не тільки словом, але й численними фотознімками, що відбивають, мов у дзеркалі, сливе, кожний аспект молодого, українського, сучасного життя.

Річ ясна, — не цілої Америки, бо це в Тижневику — неможливе. — Де наші діти, де наша молодь? — питаємо часто у дискусіях.

Перегорніть сторінки англомовного „Віклі", там побачите оту молодь, в її широкогранній дії.

Не перериваймо тільки звена, що лучить старих з молодими.

Пренумеруймо „Віклі" і дітям нашим і внукам. Коли не слово, то напевно світлини привернуть їхню увагу, спонукають їх прочитати одне, чи друге, а то й відшукати себе у світлинах, що ними заповнені рясно сторінки „Віклі".

Чи тільки молодь може читати Тижневик? О, ні! Там — же цікавий, кольоритний екран сучасних подій, і сильветки людей (Гелен Пирожак-Сміндак), невгасаючий, пульсуючий живчик життя сеньйорів (Маріянна Бурбелла) цікавий опит із світлинами, на теми сучасних подій (Гандзя Савицька), щоб тільки згадати загально стрижень Тижневика.

А передплата за нього така маленька, що тут не приходиться й говорити про якісь матеріяльні витрати.

Коли хтось питає, де наші діти й молодь, що діється в столиці Ню Йорку, і як проживають наші молоді сеньйори, — погляньте до англомовного „Віклі".

Не перериваймо тільки звена між молодими, старшими і сеньйорами. Отим лучником, отим ланцюжком, що в'яже сучасне з минулим, щоб разом пройти в майбутнє, є „Український Тижневик". Чи ж треба окремої пригадки на його передплату?

Омелян Пріцак

ЩО ТАКЕ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ?

(Доповідь виголошена 17-го травня 1980 року на відзначенні 30-ліття УВАН у ЗСА)

(4)

У висліді Олександер Оглоблин застосував методу досліду Липинського до доби Мазепи — Петрика. Крім того, він поповнив дотеперішні схеми історії України своєю схемою української економічної самостійности як для XVII-XVIII ст., так і для XIX ст., а теж накреслив свій проєкт схеми всієї історії України півтора останніх століть (XIX — половина XX ст.), підкреслюючи, що власне тоді перед нами виступає процес формування українського територіяльного масиву.

Дальше розвиток української історіографічної думки не пішов.

Хоча майже всі українські історики під Польщею і на еміграції (з малими вийнками, наприклад, Михайло Антонович, 1909-1945?) стали носіями державницької історичної школи — вона (школа) не створила суцільної будівлі української історії і не вспіла твердо увійти до структури европейської історичної науки. Очевидно, брак української держави та державних университетів, які надали б українській історії необхідного престижу — теж мав свою ролю у тім неуспіху.

Що торкається совєтської історіографії, то після бурхливих років Другої світової війни, зокрема після Переяславських тез із 1954 року, там цілковито запанувала офіційна інтерпретація історії, яку можна б назвати телеологічною: після різних ладів із внутрішніми противоріччями (первісноощинний, рабовласницький, феодальний, капіталістичний, соціялістичний) нарешті людство находить безпротиворічне щастя у комуністичному ладі, очевидно як СССР. Після багатьох невдалих спроб, Академія наук УССР випустила у світ у 1977-1979 роках свою першу велику „Історію Української РСР" у восьми томах та десять книжках (томи перший то восьмий мають по дві книжки). Яка мала б заступити „Історію" Грушевського. Ця збірна праця, у якій взяли участь десятки совєтських істориків вийшла під редакцією двох директорів Інституту історії — Арнольда Шевелєва (народженого 1928) та Юрія Кондуфора (народженого 1922).

У програмовій передмові (в першому томі) читаємо:

„Історія УРСР, боротьба трудящих за соціяльне і національне визволення, за встановлення і зміцнення Радянської влади, успіхи в соціялістичнім та комуністичнім будівництві нерозривно пов'язані з великим російським народом, усіми братніми народами нашої країни, з невтомною творчою діяльністю комуністичної партії, з ім'ям засновника і керівника партії і Радянської держави Володимира Ілліча Леніна.

В одній сім'ї радянських народів український народ вперше в своїй історії дістав національну державність, створивши УРСР, відстояв свою свободу і незалежність у роки Громадянської і Великої Вітчизняної воєн, разом з усіми народами Союза РСР побудував розвинуте соціалістичне суспільство і впевнено крокує по шляху до комунізму.

... Показати складний історичний шлях трудящих України, розкрити всю багатогранність їх історичного минулого і славного сучасного в органічному взаємозв'язку з історією трудящих всієї нашої країни (тобто СРСР) і всього загальноісторичного процесу, висвітлити причини, що зобумовили бурхливий розквіт УРСР у братній сім'ї радянських республік — почесне і відповідальне завдання радянських ученних (тобто істориків).

Однією з найбільш дискусійних проблем вітчизняної історіографії довший час залишилася проблема зародження державности на Україні в середині XVII ст. (гетьманування Богдана Хмельницького). У багатотомовій „Історії УРСР" ця проблема висвітлюється на основі документальних джерел, які свідчать, що в ході визвольної війни українського народу проти польсько-шляхетського гноблення почав складатися державний апарат, але цей процес не завершився і не міг завершитися у тих конкретних історичних умовах".

Ясна річ, що українська совєтська історіографія — із догмою неорозривного зв'язку України із керівним великим російським народом і його державою — не розв'язала у позитивний спосіб питання поставленого на початку цієї доповіді: Що таке історія України?

Після отого короткого перегляду історіографії проблеми — перейдемо до — теж короткої — спроби її розв'язки.

IV

Історія займається минулим свідомої себе людської спільноти на території, що вона (спільнота) її замешкує у лінеарно міряному часі. Отже, тут входять у гру такі чотири первісні елементи: територія, держава, людська спільнота і лінеарний час.

Історія досліджується нарівні абстракції. Вона займається функцією історичних фактів у їхніх структурах, при чому приймається чотири основні паралельні перспективи: розвитки політичний, економічний, суспільний та культурний.

Як я вже вище згадав, — треба приймати одність історії, то есть історичного процесу. Тимто можна прийняти для конкретного досліду історії триступневу ієрархію: історія конкретної території (нації) — найменша одиниця досліду, історія даного культурного кругу — середня одиниця, та світова історія.

1

Із повищого видно, що територія займає спеціяльне місце у структурі історії. У відношенні до української історії критерій території зразу викликає запит: Яка територія? Українське поселення до двох останніх століть, а спеціяльно українські держави різних часів займали різні території. Київська Русь охоплювала ввесь східньоєвропейський лісостеп і лісову полосу, але не обіймала Південної України з Кримом та Слобідської України.

Галицько-Волинська держава в остновному обмежувалася Західньою Україною включно з Холмщиною, Підляшшям, частиною Литви і цілим Поліссям, а теж із територією поміж Дністром і Серетом, що після 1340 року стала Молдавським князівством, а опісля базою новочасної Румунії.

Гетьманська держава після 1667 року обмежувалася до Києва і північно-Лівобережної України, при тому знову без Слобідської України, яка від початку її колонізації українськими виходцями у 30-тих роках XVII ст. входила в склад Московської держави.

Справу тут мусить вирішити сьогоднішній державний критерій (про який нижче): українська територія як предмет історії — це приблизно територія у границях теперішньої УССР, що більш-менш також відповідає т. зв. етнографічним кордонам поселення українців. Тут може виникнути закид, що таке вирішення є телеологічним, бо теперішню державну територію проєктується у минуле, власне так як це робиться в „Історії Української РСР". Відповідь на те є проста: етнічно неукраїнські політичні структури заникли, наприклад, Половецька держава (1050-1240, Кримський Ханат (1450-1783); їхні колишні мешканці ввійшли у великій мірі в український етнос; через те їхня територія стала українською етнографічною територією протягом XVIII-XX ст., а з цим українська історіографія має — як кожна інша історіографія — як свій обов'язок вивчати минуле всіх людських спільнот і держав, що проживали на теперішній своїй (українській) території, а не обмежуватися тільки до держав „свого" (українського) етномовного кола. Це вона (історіографія) повинна робити під однією умовою, дуже важливою, бо вона власне звільняє історичну науку від тавра телеології: усі процеси етнічно неукраїнських державних структур повинні вивчатися об'єктивно нарівні з етнічно українськими державами, без тіні якогонебудь „культурного месіянізму", або проєктування „необхідности" української колонізації або українізації етнічно неукраїнського населення в минуле.

(Продовження буде)

ПЕРША РІЧНА ПОДОРОЖ ОКЕАНОМ СОЮЗОВЦІВ БУЛА КАЗКОВИМ УСПІХОМ

Сімдесят дев'ять членів Українського Народного Союзу, залишивши на березі всі свої гризоти - особисті й загально-громадські, відпливли на кораблі С.С. Роттердам на однотижневу морську прогулянку, щоб відпочити, відпружитися, набратися енергії й радости для праці, яка чекає вдома на кожного при повороті так чи інакше. Прогулянка океаном до Бермудів розпочалася після обіду в суботу 24-го травня з порту в Ню Йорку, куди всі "мореплавці" мали повернутися рівно через тиждень. Коли корабель відчалив від пристані, ми пропливали повз Українську Будівлю УНСоюзу, пливучи на південь, а Будівля гордо й гідно височіла напроти Мангеттену на Нюджерзькому боці. Не без великих і глибоких гордощів ми - члени Українського Народного Союзу, споглядали на цей будинок, що говорить дуже багато до кожного сливе українського серця в Америці. Неподалік було видно великий годинник фабрики Колгейт, що є також межовим знаком для подорожуючих Нюйоркської гавані. За ним відразу стоїть колишня оселя і "Свободи" і УНСоюзу, що з нею пов'язані довгі десятиріччя подвижницької праці наших піонерів — перших українських еміґрантів, організаторів нашого життя в Америці. Далі немов заворожені хвилиною й сподіваннями мандрівки, притишено дивилися, як начебто повз нас пропливали і Статуя Свободи, і Статтен-острів, і Варазано-міст, і нарешті нашому зорові відкрилася широчінь Нюйоркської затоки й ось — безмежжя самого Атлантику. Замріяність і медитаційний настрій не тривали довго, бо мусіли поступитися почуттям, які домінували від самого початку і до кінця мандрів: веселості, братерству й доброзичливості, бо це і було головною метою уважно запланованої подорожі — зблизитися поміж собою членам великої Союзової родини, крім відпочинку, розваги й шукання нових вражінь і пригод, та здобути фонди на стипендійну програму УНСоюзу.

Сьогодні — прощай Ню Йорк і Джерзі Сіті! Їдемо туди, де вічне літо цвіте, як Божий рай, нехай тільки на один-однісінький тиждень... На тлі нюджерзького берега, вже на борті С.С. Роттердаму, група безжурних союзовців /зліва/: Мирослав Мак,панство Козуляки, Володимир Клавсник, панство Флиси, Стелла і Йоганна Клавсник, Андрій Лесів і Катря Козуляк.

На кораблі, який швидко став нашим малим українським світом, від першого дня й до кінця мандрівки скрізь можна було чути українське слово і українську пісню, бо ми були найчисленнішою групою серед приблизно 1200 гостей-подорожніх і 580 членів залоги корабля. Багато з цих людей незабаром стали нашими товаришами розваг і навчилися співати українське "Многая Літа" на багатьох мовах і варіяціях. І приходить на думку ще й цей аспект корисности такої мандрівки, не зважаючи на те, що скептикам такі "фривольності" були б не до смаку, - лишати добре враження й на тих, неукраїнцях, хто нас оточують. Звичайно на таких поїздках не можна обійти мовчанкою кулінарії, яка стоїть не на останньому місці і на кораблі С.С.Роттердам: і тут наш провідник Андрій Кейбіда "недописав", так би мовити, бо не попередив нас про столи, що будуть угинатися під вагою найдобірніших страв. Маючи таке "попередження" — треба було багатьом із нас добре попостити перед подорожжю, щоб не потерпати за наші "лінії". Це згодом стало частим жартом поміж подорожніми й притокою для жартівливих натягань, підтрунювань про збільшення ваги і кількости інчів. Втриматися ж від цих епікурейських бенкетів просто не було снаги, так принадно манили нас до себе всі вишукані страви, вимагливо приготовані знаменитим корабельним кухарем. А добре витреновані й чемні індонезійці-кельнери запопадливо припрошували до частування і зривалися з місць на помах навіть нашого мізинного пальця, в догоду кожному капризові гостя.

Якщо була охота, можна було замовляти "бенкетпир" з шістнадцяти страв! Але повірити цьому - в цю якість, кількість і частоту - може, мабуть, лише той, хто їздив з нами чи поїде знову, щоб переконатися! І це вже без жарту: після 16-ти страв за півтори години можна було розпочинати все з початку в тій же їдальні - Ля Фонтейн рум. Якщо хто "дав хука", тобто запізнився, дав промах, то тоді в іншій залі для споживання страв, у т. зв. "Лідо", можна було знайти добірний буфет з усім, що лиш душа б бажала, і в годинах найбільш догідних для кожного подорожнього: чи зранку, чи по обіді, чи по вечері, і тоді аж до години першої ночі. Вибір і тут страв і потрав був необмежений, на превелику тривогу тих з нас - а їх було багато — які таки тримають дієту, і під кінець подорожі могли вже тільки споживати овочі і пити чай: 'вміли, кумцю, готувати, та не вміли подавати...' В наших розвагах не було лише "чревоугодіє", бо можна було віддатися спортовим грам і товариське життя процвітало також у всіх формах і виявах. На танечній залі теж не бракувало братерських і приятельських відносин — при танцях ніхто не був "квіткою в куті" (wall flower). І тому тут ми від святкували шість шлюбних ювілеїв, чотири дні народження та ще одну-дві інші річниці. При тому торти на ці оказії були невимовно смачні, настрій пречудовий, так що ніхто не рахував того, що ставав у день народження роком старший чи старша. Про програми музичні також потурбувалися на кораблі. Принаймні три оркестри грали невгаваючи — це в трьох, звичайно, різних залях.

Чи чули ви славнозвісну вестіндійську музику, яку вистукували віртуозно ці музики і несподівану польку на залізних бочках? Це відома "сталева оркестра"(Steel Band), що грає - згідно з Тринідадською своєю батьківщиною — на різного розміру й по різному настроєних металевих бочках та частинах таких бочок...з-під оливи! Танці можна було теж вибирати до кольору й до вибору: для молодших — "Діско", для середніх — модерні танці, для традиціоналістів — віденський розмріяний вальс. Були, очевидно, й "серйозні програми", але автор цих рядків виразно не давав їм переваги; хоча справді ніхто не був скривджений. А вже дійсно насміятися в волю можна було на товариських забавах, що їх зорганізовували фахові керівники розваг. До цих належали прерізні "контести" з безлічі причин, переважно гумористичного забарвлення, бож сміх — це здоров'я! Між українками не бракувало переможців, коли відбувся контест на найпринадніші уста: вродлива пані Катерина виграла беззастережно серед восьми сот контестанток: все це жіноцтво мало припечатати на паперову серветку відтиск своїх уст. Судді визначили з тих усіх взірців — найпринадніші! Якщо були такі серед присутніх "кавалерів", що бажали б переконатися про правильність осуду суддів на практиці, то муж гарної пані Катерини був поруч своєї дружини... Охочі до випробовувань перед ним мусіли відступити, вицофатися. В інших грах мала успіх панна Йоганна, яка здобула друге місце в "backgammon'i", а при її виграші можна додати, що не будь біля неї такої сили-силенної молодих адораторів — очі в неї не розбігалися б — і вона виграла була б перше місце. У п'ятницю інший вінець чекав на союзовців — виграла першу нагороду на масковому балі за чудесний стрій пані Клавсник.

Погода стояла всі шість днів чарівна: світило сонце — часом немилосердно гріло — й бажаючі загоріти на сонці мали його подостатком. Рум'яно-загорілі й розпромінені, ми жартували один з одного, бо хтось із нас раптом посвітлів чубом — волосся вигоріло на сонці, інші, з менше буйними чупринами, а то й зовсім безволосі — попекли свої маківки на-рожево. Навколо ж був синій-синій океан і мінився він всіма барвами веселки для тих, хто хотів віддатися мріям і споглядданню краси та тонув поглядом в океанних загадкових глибинах. Наближалася земля — острови Багами: і Нассау, на якому ми провели сутєливі два дні. Як звичайно буває, туристам треба було покупити сувеніри з подорожі: солом'яні вироби, які виробляються на... Тайвані. Щоправда, на користь багамців треба сказати, що вони надають цим імпортованим виробам місцевого кольориту, химерно мережачи їх туземними візерунками, загадковим орнаментом. Пам'яткові речі теж носять на собі гумористичні написи, як, наприклад, сорочина з реченням: " мій батько й мати їздили до Багамів, і все, що мені з цього дісталося — це ця паскудна сорочина", і т. д. Мені нічого більше не залишалося, як купити для себе сорочку "Т-шірт", але моя дружина перегнала мене, і тепер на моїй спідній сорочці пишаються вісці слова: 'ось іде мій клопіт!" Але були ми і поважні, бо і могутній океан, що накочував пінисті хвилі, і небо синє над кораблем, і присутність Бога над всесвітом відчувається у відкритому морі ближче і глибше. Тож на кораблі щоденно відправляється Служба Божа о 9-ій годині ранку. Були і два католицькі священики серед гостей, які погодилися правити як добровольці. Цього вони мабуть і сподівалися, бо захопили зі собою з суходолу всі приписані для Богослуження речі; проте, як тільки закінчували відправи, священиків не можна було вже відрізнити від "туземців", тобто нас. Життя на кораблі безжурне і елеґантне, граційне — тому три вечори з одного тижня зобов'язував вечірній стрій. Капітан Роттердаму влаштовував два з цих формальних прийнять, один з них був вечір союзовський. І хоч карітан спонзорував його, то атмосфера на ньому була українська: ми співали всі гуртом настроєві українські пісні, проте апогеєм вечора був виступ на сцені трьох сестер з Вотервліту, Н.Й., Віри, Наталки й Любови, які з допомогою пані Дарії проспівали гармонійно кілька українських пісень. Капітанові в пишній уніформі і його членам залоги пісні припали до вподоби — так він нас впевняв — і ми всі фотографувалися для пам'ятки про цей вечір з нашим загартованим морем "морським вовком."

Д-р Анна Чопик у товаристві Марії Беднарчик, яка на будь-яких „вишиваних вечерницях" виграла б першу нагороду розкішно вишитою блюзкою, прямують на баль.

Під час прийняття в капітана С.С. Роттердаму /зліва/: панство Галичини з Йонкерсу, Н. Й., п-во Кейбіди з Мейплвуду, Н. Дж., д-р Іван Флис, Стелла Клавсник, Марія Флис, Андрій Лесів, Володимир Клавсник і Мирослав Мак /сидить на килимі/.

При багатому обіді — /зліва/ : Ванда Максимович, Віра, Наталка й Люба Кушнір; Анна Зеллер і Христина Максимович.

Хоч розклад дня був так вплянований, щоб не дати нікому можливости нудьгувати й бути самому чи самій, все таки природа манила до себе, і тому, як спадала спека, — якої, зрештою, на відкритому морі й так майже не відчувається, — як ховалося сонце за обрій воно заходить тут дуже швидко, як це є в субтропіках і тропіках) — ми виходили на палубу на променаду. І тут, чи ти молодий, чи старий, не можеш не підпасти під чар південної романтичної ночі. За бортом б'є хвиля, на небі високо — високо яскраві південні зорі, безжурні тіні на палубі й бажання краси й ласки в тремтливому повітрі. Були серед нас такі, що не хотіли піддатися спокусі романтичних прогулянок на палубі, бо поруч якраз — о інша спокуса — буфет "Лідо", про який я вже згадував вище. А в "Лідо" - всі принади для гурмана-епікурейця. Вдома ж лікар на декого насварить за прибуті фунти й фунти! Та, дарма, про ті додаткові десять чи кількадесять будемо журитися згодом. І щоб не забути — для поклонників Вакха було досить спіртних напоїв і недорогі: кожний "дрінк" за півтора доляри. Були й коктейлі, були приватні частування по приватних кабінах. Прогібіції на С.С. Ротердамі нема!

* * *

Тим же часом слід підвести підсумок нашій подорожі, що була задумана і як засіб придбати фонди для стипендій УНСоюзу, і як затіснення товариських зв'язків поміж учасниками морської прогулянки, щоб ще більше почуватися однією родиною Батька-Союза. Ми ж бо були звідусіль: з Огайо і з Іллінойз, і з Ню Йорку, і з Ню Джерзі, і з Массачусетс, з Ню Мексіко, з Пенсильванії, з Ню Гемпширу, чи з Брукліну й Лонг Айленду — але після цієї поїздки відчували себе принаймні близькими сусідами чи навіть свояками. Залишаючи за собою на материку і працю для хліба насущного, і турботу про безліч справ — своїх власних, громадських і політичних, ми зуміли на цій мандрівці відкрити наші серця для братерства і зуміли пізнати одні одних ближче і краще, бо ця морська елеґантна подорож дала нам цю нагоду, дала можливість. Щоб закріпити її ще краще, ще міцніше — нумо їхати знову, коли мине рік, і візьмім зі собою інших, бо і вони, як ми тепер, не будуть розчаровані з поїздки, зачаровані нею. Користь громадська — матеріяльна є: стипендії. Користь особиста — наснага для дальшої хосенної праці собі й громаді, бож якому "молодому козакові" не пахне мандрівочка, якщо весна, якщо красна, і з стріх вода капле?"... Та й "козачці" те саме.

Н.Н.

Наради ЗУАДК-у

Філядельфія (І. Сокільний). — В днях 1-го та 21-го травня ц.р. відбулися засідання Головної Екзекутиви Злученого Українського Американського Допомогового Комітету у Філядельфії із обширною програмою нарад.

Після відчитання та прийняття двох останніх протоколів нарад присутні заслухали звіт д-ра О. Білика, президента ЗУАДК-у.

Канцелярія ЗУАДК-у провадила безперебійно біжучу працю, полагоджувала справи еміграційних аплікацій, висилала признані допомоги емігрантським родинам тощо, хоч д-р М. Ценко, еміграційний референт, довший час був на відпустці на Фльориді.

Д-р О. Білик брав участь у нараді Президії Світової Ради Суспільної Служби в Торонто, яка діє під головуванням Зіновія Дуди. Великим успіхом канадської Суспільної Служби є те, що канадський уряд погодився дати українцям 200 місць в еміграційній квоті. Канадська Суспільна Служба радо проймати-ме теж аплікантів ЗУАДК-у. Отож співпраця між канадською Суспільною Службою і ЗУАДК-ом наладнана повністю, а редакція Бюлетеня Світової Ради Суспільної Служби СКВУ, видаваного в Торонто, радо міститиме матеріяли про працю ЗУАДК-у. Останнього часу в ЗУАДК-у є в процесі полагоджування справи оформлення приїзду декількох родин. Деякі родини в Европі, а одна родина уже приїхала до Каліфорнії, також деякі родини одержали допомоги від ЗУАДК-у в сумі по 300 дол. на родину.

В найближчому часі інж. Нестерчук виїздить на деякий час до Европи. Екзекутива ЗУАДК-у уповноважнила його як члена Дирекційної Ради перевести контролю діловодства в Мюнхені та викінчити справу полагодження усіх справ, зв'язаних зі смертю европейського представника ЗУАДК-у бл. п. Михайла Рудка.

Мгр. А. Мельник наладнав працю европейського представництва ЗУАДК-у. На його рекомендацію Екзекутивний Комітет затвердив таких представників ЗУАДК-у до таких европейських країн: Італія — панове Гарастей і Лосічко; Еспанія — мгр. Я. Тріска; Голляндія — д-р О. Брик; Греція — Каденко; Швайцарія — д-р О. Нижанківський; Данія — П. Баліцький, і Австрія — д-р С. Наклович. Найважніше на сьогодні завдання перед ЗУАДК-ом та перед його европейським представництвом — розбудувати належно станиці ЗУАДК-у у Відні й у Римі. В цих містах скупчуються еміґранти із СССР, очікуючи на оформлення виїздових документів.

Стейт-департамент випла чує еміґраційним допомоговим аґенціям по 350 дол. на родину. Досі ЗУАДК не старався ще про ці допомоги, тому що мала кількість родин зверталася за допомогою до ЗУАДК-у.

На виїзд з Европи очікує п'ять українських родин. ЗУАДК пошукує спонзорів для українських родин, яким потрібна перша опіка після приїзду до ЗСА, а також поміч у підшукуванні мешкання та праці для прибулих до ЗСА. Спонзорів прохається висилати зголошення до ЗУАДК-у: Юнайтед Юкрейніен Америкен Реліф Комміті, 1321 В. Ліндлей Аве, Філядельфія, Па 19141

Збірки, організовані ЗУАДК-ом, поступають задовільно.

По 21-ше травня ц.р. ці збірки виносили:

коляда 1979/80 ...	$ 6.810.00
писанка 1980 р. ...	6.043.00
фонд допомоги родині В. Мороза	10.501.00
фонд допомоги українським політв'язням	10.324.76
фонд правної оборони українців	785.00

ЗУАДК виплачує від часу приїзду місячну допомогу панству Н. і С. Караванським, яким теж були оплачені кошти переїзду до ЗСА, а вони зі своєї сторони призначили усі впливи зі своїх виступів на фонд допомоги українським політв'язням ЗУАДК-у.

Дуже відрадним явищем є те, що громада має велике зрозуміння і довір'я до праці ЗУАДК-у. Про це проречисто свідчать дуже часто пожертви, які впливають до ЗУАДК-у.

Ось що пише в листі до ЗУАДК-у 86-літній емирит, ветеран українських армії з 1918-1920 років Йосиф Кузьмин з Ню Йорку: "Хоча у мене вже 86 років життя та живу із малої пенсії С. С., але увважаю з дрібних моїх ощадностей дати і счою лепту (200 дол.)для допомоги людям чи їхнім родинам, які там в краю наражають своє життя в боротьбі за вільну державу українського народу, яку ми не змогли оборонити перед 60 роками..."

Цей лист був писаний 5-го лютого ц.р., а вже 31-го травня Бюро ЗУАДК-у одержало новий лист від Йосифа Кузьмина із датком 150 долярів. В цьому листі Й. Кузьмин пише про себе: "З крісом у руках в 1918-1920 я перейшов у боротьбі за Україну усі труди війни і гірких днів полону."

Свої щедрі пожертви висилає Й. Кузьмин, бо уважає, що жертвам большевицького терору, що караються в таборах смерти Сибіру за оборону української правди, належиться від нас реальна допомога.

Знову Пирл Кастер Філіппс, мешканка Ню Кенсінгтону із Пенсильванії, розподіляючи в заповіті майно своїм рідним, записала суму 10,000 дол. на інститут Петра Могили, а ЗУАДК-ві суму 7,356.66 дол. Покійна в обличчі смерти не забула своїх братів по крові...

В останньому часі помер у Філядельфії багатьом нам знаний, скромний і зразковий громадянин бл. п. Іван Марків і залишив у заповіті поважні суми гроша на церковні і світські інституції, а про ЗУАДК теж не забув. Свій дім при Кемек Ст., у Філядельфії разом з умеблюванням — вартости біля 15-ти тисяч долярів записав на добродійні цілі ЗУАДК-у.

Звичайно, що усім таким нашим громадянам, які в обличчі смерти пам'ятають про народні установи, належиться за життя слава, а після смерти — світла та вічна пам'ять.

Вступайте в члени УНС

КУРАТОРІЯ ФОНДУ
ДЛЯ ВИДАННЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ СПАДЩИНИ
БОГДАНА КРАВЦЕВА
ПРИЙМАЄ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВИ
на видання ТРЬОХ ТОМІВ поетичної і літературної спадщини
БОГДАНА КРАВЦЕВА

ПЕРШИЙ ТОМ — повна збірка поетичної творчости — вже появився.
ДРУГИЙ ТОМ — наукові й літературознавчі праці — буде готовий наприкінці квітня, 1980 року
ТРЕТІЙ ТОМ — вже зредагований і буде виданий до друку у 1980 році

Ціна	У передплаті	Після появи
За всі ТРИ ТОМИ	$35.00	$45.00
За поодинокі ТОМИ:		
I ТОМ (поезія)		$15.00
II ТОМ (Наукові і літературознавчі праці)	$12.00	$15.00
III ТОМ	$12.00	$15.00

ЗАМОВЛЕННЯ

Замовляю:
Всі три ТОМИ ..... $35.00 ☐
ПЕРШИЙ ТОМ ..... $15.00 ☐
ДРУГИЙ ТОМ ..... $12.00 ☐
ТРЕТІЙ ТОМ ..... $12.00 ☐
МОЯ ПОЖЕРТВА НА ВИДАННЯ ТВОРІВ ..... $ .....
Залучую чеком суму ..... $ .....
Ім'я і прізвище .....
Адреса .....
.....
.....

Чек виставляти на: B. KRAWCIW PUBLISHING FUND
Замовлення, передплату і пожертви висилати
B. KRAWCIW PUBLISHING FUND
c/o Ulana M. Diachuk
Ukrainian Nat'l. Ass'n. Inc.
30 Montgomery Street, 3rd Floor
Jersey City, N. J. 07302

Зенон Чайковський

ЧЕРЕЗ ОКЕАН УКРАЇНЦІ ПРИЇХАЛИ ДО УКРАЇНЦІВ

(Репортаж із концертового турне по Європі чоловічого хору „Прометей" з Філядельфії)

Літак "Бритіш Ейрлайн" плив спокійно над білими хмарами. Та не такими спокійними були думки хористів. Кожний по-своєму переживав виїзд в далеке незнане турне. Доктор Кизима питався по кілька разів, зокрема старших хористів, як почуваються, чи не потребують якихсь пігулок. Роман Петик — керівник тури, перераховував хористів, чи, бува, часом кого бракує. Спокійніше дихали члени збіркового комітету. Вони своє кількарічне діло завершили ще у Філядельфії — матеріяльно забезпечили турне хору. Голова комітету Ігор Кушнір мав свої думи — його чекали поважні сольо. Далеко на небосхилі тонуло сонце у хмарах, а з ним також потопали в спокійному сні клопоти носіїв української пісні.

Заледве кілька годин спочивало сонце; знову блиснула золотиста усмішка у віконця літака, розбуджуючи невиспаних пасажирів. З такою ж соняшною усмішкою вітав прометеївців маестро Володимир Луців на лондонському летовищі і повідомив, що, хоч нераз і з великими труднощами, зарезервував готелі для хору в усіх містах нашого турне. Молодші хористи допомагали — єдиній між нами панні — Ірці Пелех — акомпаньяторці хору, носити її клунки, а вона зате робила собі з ними знімки при кожній нагоді. Ми сподівалися в Англії мряки, дощу, а тут ні хмаринки на небі — синява, як на Гаваях. З гордістю хтось сказав, що ми привезли гарну погоду до Лондону, але пан Луців розчарував нас, кажучи, що вже сім тижнів немає дощу, і така посуха в Англії була сто п'ятдесят років тому. Заладувавшись до вигідного автобуса, ми рушили в чотиригодинну подорож до Манчестеру.

Цього ж вечора, тобто в четвер 15-го травня, була заплянована зустріч українців Манчестеру з хором "Прометей". Хористи мали доволі часу примістится в двох готелях, що розташовані недалеко гарного будинку Українського Центру. Відпочивши та відсвіжившись, ще перед означеною годиною хористи поспішали до Центру в надії зустріти когось знайомого. Приємно було спостерігати, як товариші по довгих літах розлуки пізнавали себе, обнімались, цілувались. На запрошення господарів всі зайняли місця при столиках і тоді відкрилася куртина — на сцені виднів напис: "Вітайте, Гості", а о. крилошанин Я. Гаврилюк заініціював "Многая літа!"

Після вибагливої вечері промовив Григорій Бойко, голова Відділу Союзу Українців у Великій Британії міста Манчестер. Привітавши диригента М. Длябогу, акомпаньяторку І. Пелех, управу хору "Прометей" і хористів, він сказав: "Від управи Відділу СУБ дякую Вам, дорогі гості, і всім тим українським родинам міста Філядельфії за гостинність, за моральну і матеріяльну піддержку, яку уділили нашим репрезентативним групам Англії: хорові 'Гомін' і балетові 'Орлик', у вашому місті під час їхнього турне в Америці. Наші виконавці згаданих груп вернулись домів дуже вдоволені і з добрими враженнями про Америку, і тільки позитивні вислови чуємо ми про їхню зустріч з українцями за океаном".

Іван Равлюк привітав хор від імени СУБ як діловий директор. Згодом вітали: А. Остапюк — голова Організації Українських Жінок у В. Британії, О. Паращак — голова Української Пластової Організації, о. крилошанин Я. Гаврилюк — парох української католицької церкви, Я. Бабуняк — диригент хору "Гомін", М. Бабич — хореограф балету "Орлик". Від співацького світу промовив відомий українцям в Америці бандурист-співак В. Луців: "Ви приїхали до нас, як українців до українців, брати до братів, а по співацькій лінії — як кузини до кузинів". Голова хору "Прометей" М. Касіян подякував за прийняття та привіти.

Після бенкету знайомі продовжували свої спогади, інші розшукували односельчан, другі знайомились і при пиві велася дружня розмова.

П'ятниця, 16-го травня: перший концерт у нашому турне! Першу частину співаємо в токсідо. Один одному поправляємо метелики, кожний на свій лад впорядковує своє волосся. Хтось ломить своїбі пальці, інший чухає потилицю, а майже кожний з трудом віддихає.

Знаємо свої місця на сцені. Розсувається куртина. Простора заля Українського Клюбу вщерть виповнена глядачами. Нас вітають гучні оплески; усмішкою стараємося відповідсти. Енерг і йно, з партитурою в руці входить Ірця і своєю милою появою викликає бурю оплесків, які знов збільшуються з входом М. Длябоги. Заля втихає. Тридцять три пари очей зосереджуються на диригентові. Його очі горять. Підніс руки. Вони легко дрижать. Дав знак акомпаньяторці. Майстерно вправлені пальці вдарили по клявіятурі фортепіяна; з такою ж прихованою енергією "підземних ковалів" С. Людкевича вступив хор: "Як молоти візьмем до рук..." — Вже десь пропала нервовість, тепер-моноліт: хор, акомпаньятор, диригент!... "На золотий вінець" — останній акорд — заля наповнюється оплесками.

І так твір за твором. Диригент усміхається до нас на сцені; в продовж довгих місяців праці він "видобув" з нас те, що йому було потрібно, а ми знову знаємо, що він від нас хоче.

Дівчатка в народних строях дарували китиці квітів М. Длябозі і Ірці Пелех, а промовці бажали нам дальших успіхів. Слухачі не хотіли нас випустити зі сцени. Двома наддатками ми щасливо викупилися і перший концерт ми закінчили успішно.

Розмовляючи зі знайомими, наші серця наповнювалися гордістю за признання; В. Луців сказав: "Ви — найбільш захоплюючий український хор, який я чув. Як хтось скаже у Філядельфії, що ви зле співаєте, то хай іде малювати верби на біло. Звичайно у себе дома своїх не оцінюють".

Так, це правда, але у нашому випадку справа мається трошки інакше. Наша громада нас оцінила, завдяки їй ми є у Манчестері.

Слідуючого дня, готуємося в дорогу до Брадфорду. Знову збираємося в Українському клюбі на сніданння. За ввесь час перебуванням в Манчестері, ми тут харчувалися; при клюбі існує кухня, керівником якої є Чуба. Харчі вибагливі, а обслуга швидка і дуже ввічлива.

Кілька годин їзди автобусом і нецікавого краєвиду — ми у Брадфорді. Знову приміщуємося в двох готелях, а потім ідемо до Українського Центру; в просторій залі рядами уставлені столи,накриті білими скатертями. Над сценою великий напис: Вітаємо хор "Прометей". Вже біля нас усміхнені жінки, жартуючи, подавали страву. Ах, нема то як українські жінки! Не тільки вміють заохотити, припросити, гарно подати, але найважніше — смачно приготовити страви.

Немає багато часу, бо о годині 5:30 співаємо наш другий концерт. Істбрук Голл — це заля спеціяльно побудована для концертів. "Гусаком" входимо на сцену і трьома лавами уставляємося під величезними органами.

Українська громада у Брадфорді менша від манчестерської,частинно заповнила велику концертову залю. В перерві молодші хористи продають платівки, спеціяльно награні хором "Прометей" ще у Філядельфії. Відповідальним за ту ділянку був Я. Федорчук. Він мав свій спосіб: одна частина хористів у токсідо, зійшовши зі сцени, брала платівки і йшла на коридор; друга частина передягалась у народні строї і виходила на зміну. В цей спосіб було доволі часу на розпродаж і всі хористи були на час до другої частини концерту.

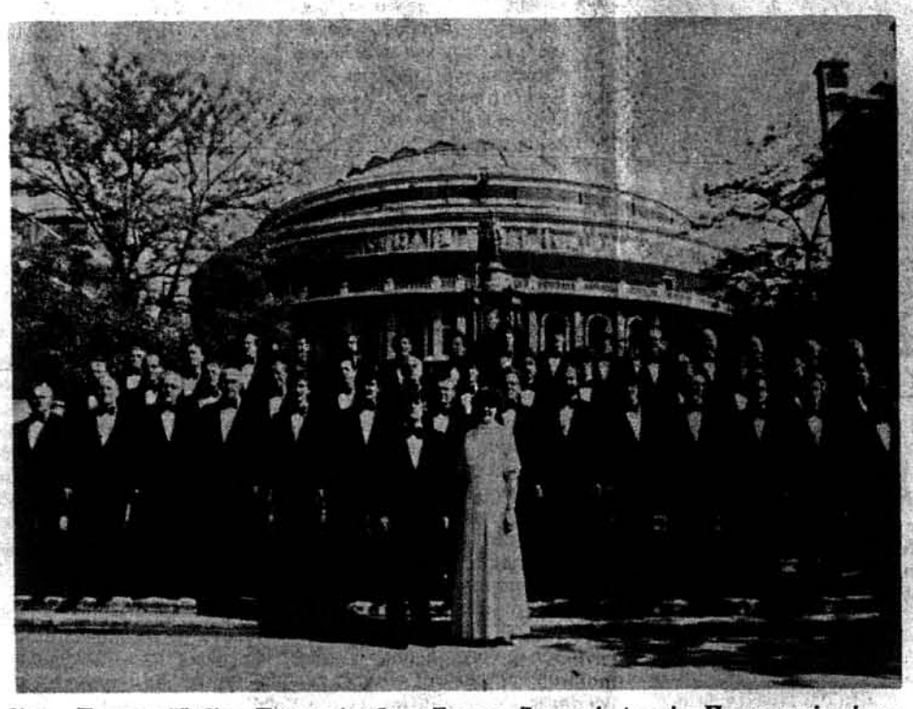

Хор „Прометей" біля Принц Альберт Голл в Лондоні, Англія. Посередені знімки диригент Михайло Длябога і акомпаньяторка Ірина Пелех.

Перед закінченням нашого виступу ввійшов на сцену з двома дівчатками В. Парфанюк — голова місцевого Відділу СУБ, вітаючи хор і дякуючи нам за гостинний виступ: "Прошу, прийміть від нашої громади з рук цих найменших ці китиці квітів, які сам Господь сотворив для прикраси найкращого, як вислів нашої глибокої вдячности для вас, за ваші труди, які ми дуже оцінюємо".

Цілий концерт був професійно награний на магнетофонну плівку, щоб у майбутньому награти на платівку.

Опісля бенкет в Українському Центрі. Місцевий хор відспівав нам "Многая літа", а "Чабани" — джазова окрестра зі солістами, виступили зі своїм репертуаром. Пізно вночі ми вернулися до своїх готелів.

Неділя, 18-го травня. приїжджаємо автобусом до Лондону. Частина хористів вигідно приміщується в будинку св. Софії, власність Українського Католицького Університету, інші — кілька бльоків дальше, в готелі. Кожному, хто говорить голосно, диригент нагадує, щоб шанував голос і по можности відпочивав, бо о четвертій годині концерт.

Приємно було нам дивитися зі сцени, що майже всі сидячі місця на залі були зайняті в Кенсінгтон Тавн Голл, який вміщає 1,500 осіб. Стоячи півколом, один одного міг добре бачити; кожний був уважний, кожний старався дати зі себе все, що найкраще, що тільки диригент забажав. Голоси перепліталися зі звуками фортепіяна і виповняли простору залю. Гучними оплесками прийняла публіка також дуже мелодійні композиції нашого диригента М. Длябоги. Тут в більшості пописувалися солісти: О. Татунчак, З. Чорнобіль, І. Кушнір та оперовий співак І. Гош.

Під час бенкету в Українському Центрі балакаємо з господарями про наш концерт. Дехто підкреслює, що наша програма є дуже поважна, немає "легких речей".

По вечері виголосив привітальну промову І. Равлюк — секретар СУБ, діловий директор головної управи СУБ, генеральний секретар Координаційного Осередку Українських Громадських Центральних і Крайових Установ в Европі. Вітаючи всіх гостей, звернувся до хору "Прометей": "Ми вдячні вам за те, що продовжуєте діло тих, які уважали, що через пісню можна вести популяризацію українського питання в світі — це Республіканська Капеля під диригентурою О. Кошиця".

Годі перерахувати всіх представників різних організацій міста Лондону, що висловлювали пошану до труду своїх друзів з Америки. Голова місцевого Відділу СУБ Дмитрів відмітив: "Прометей не тільки по назві, але й по суті несе вогонь — пісню у світ на славу Україні".

Причарувати співом голляндців у церкві Йозсфкерк в Утрехті не легко, бо тут слухачі звикли до чудесного співу місцевого українсько-голляндського Візантійського Хору Мирослава Антоновича. Але це було осягнено! „Двічі всі глядачі піднеслися зі своїх місць, зазначуючи тим свій подив до співу філядельфійців".

Істбрук Голл у Брадфорді, Англія, пишається своїми велетенськими органами, на тлі яких тут українці-співаки з Філядельфії чарують слухачів своїм прегарним співом. Соліст Ігор Кушнір заспівує.

В понеділок маємо "вихідне". Їдемо автобусом оглядати місто; старий Лондон усміхається до відвідувачів беззубою левиною пащею подоланої імперії. Будинки стародавні, ніде знаку нових будівель, а знаємо, що під час Другої світової війни місто було цілковито знищене. На допомогу приходить маестро Луців: "Щоб центр міста не втратив свого первісного вигляду, англійські архітекти відбудували його так, як він був перед війною. Нові будинку побачите подалі від центру".

Оглядаємо різні місця, відомі вже нам з реклям і картин, робимо масу-масенну знімок. Зрозуміло, що наша піяністка Ірця всюди є в центрі. Пополудні дехто відпочиває, інші пишуть картки до знайомих, а завзятіші — пішки оглядають закутини Лондону.

Слідуючого дня — вставання о годині третій рано. Погода міняєть цілковито. Тяжкі сиві хмари нависли над містом, похолодніло. Чотири години їзди автобусом до Портсмуту, а там пересідаємо на пором-корабель. І знову чотири години плавби морем, і ми опинилися в Шербургу у Франції. Тут перебирає всю владу провідника Ромко Петик, бо В. Луців залишився в Англії, де нами дуже дбайливо опікувався.

Подорожуємо по північній Франції: біля Сант Мальо відвідуємо монастир-фортецю Мавнт Сант Мішель з IX століття, в Шартр оглядаємо катедру з XII століття і багато інших цікавих місць. Ночуємо по готелях і там їмо сніданки й вечері, а по дорозі купуємо собі харчі і частуємося в автобусі. Вкінці, в суботу, приїжджаємо в Париж.

Управа УЦГКомітету об'єднала концерт хору "Прометей" з травневим святом у честь Симона Петлюри і Євгена Коновальця. Привітав нас Я. Мусіянович, а Ю. Малинович виголосив святочну промову. Публіка гучними оплесками зустрічала кожний наш виступ, як також сольовий виступ піяністки Ірини Пелех. Там же у Саль Адіяр господарі гостили нас вином і перекускою. Ми мали нагоду познайомитись з д-р Софією Наумович, що була захоплена нашим концертом.

На другий день після Служби Божої в соборі св. Володимира ми поїхали на Монпарнаське кладовище, де о.М.Левенець і о. прот. Михайло відправили Панахиду на могилі Головного Отамана Симона Петлюри. Місцевий хор співав жалобну відправу, прометеївці відспівали "Чуєш, брате мій", а хорист Я. Федорчук відіграв на сурмі вояцьке "На вічний спочинок".

Пополудні проїжджаємо по Шамп Елізе до Тріюмфальної арки, а опісля захоплюємося гігантичною вежею Ейфеля. В понеділок рано їдемо до Лювру. Там проводимо півдня, захоплюючись мистецькими картинами та старовинною скульптурою (не всі відділи були відкриті). Ввечорі їдемо на залізничу станцію, ладуємося в спальні вагони і від'їжджаємо до Голляндії.

Вечеря різноманітна: їмо те, що хто має. Ще у Франції кожний накупив собі харчів на дорогу; а попиваємо, звичайно, вином, але не найдешевшим, бо дуже квасне. Опісля д-р Кизима робить свій обхід, питаючись кожного про здоров'я, чи не потребує якихсь пігулок; декому міряє тиснення крови, а всім — приписує добрий, спокійний сон. Але чи можна з нього скористати, коли в одним малім переділі спить шість співаків.

Пересівши в Ротердамі, приїжджаємо до Утрехту біля 8-ої години ранку. На станції вітають нас представники "Візантійського Хору" і д-р Антонович — організатор і диригент цього хору. Добра кава і тістечка в Голідей Інн впроваджують нас у добрий настрій. Двома автобусами їдемо по Утрехті, розглядаємо місто, а в ресторані "Фарма" господарі частують нас надзвичайно смачним полуденком. Відвідавши ще музей з вагою, на якій важили в середньовіччі жінок і, як котра важила менше за 110 фунтів, то її вважали відьмою — бо була легка і могла літати на мітлі — і спалювали на вогнищі.

Розміщують нас по приватних хатах співаків "Візантійського Хору". Привітність і гостинність, як також точність і зорганізованість зустрічають нас на кожному кроці. Точно о восьмій годині вечора починаємо наш концерт у церкві Йозефкерк.

Зі залі, що сполучена з церквою, входимо трійками головною навою і уставляємося півколом біля головного престолу. Коло 1,200 глядачів зустрічають нас бурхливими оплесками, як також кожну точку нашої програми. Їхній ентузіязм досяг завершення кантатою К. Стеценка "У неділеньку, у святую" з баритоновим сольо молодого співака І. Кушніра, коли всі глядачі піднялися зі своїх місць, зазначуючи тим свій подив до нашого співу. Це саме повторилося після фортепіянового сольо І. Пелех, як вона відіграла Другу рапсодію на українські теми М. Лисенка. Перед закінченням концерту донечка д-ра Антоновича в народному строї вручила диригентові і акомпаньяторці китиці квітів. Докраю зворушені, верталися ми до роздягальні, а там вже Ірця дає волю сльозам радости і неодин з нас долучився до неї.

На жаль, слідуючого дня рано розстаємося з гостинними голляндцями. На залізничій станції вони співають нам по-українськи "Многая літа", і ми від'їжджаємо до Амстердаму. Нас остерігають, що тут треба берегтися злодіїв. Це найбільш занепокоїло В. Кибу, бо він є нашим скарбником і носиться з великою торбою, повною грошей, і за них відповідає. На щастя, не було жодного випадку, лиш втомлені цілоденною ходою по місті з приємністю увечорі розміщуємося в спальному вагоні.

Рано приїжджаємо до Мюнхену; автобус забирає нас до Інтернату "Рідної Школи", де будемо жити впродовж кількох днів. Відсвіжившись та добре поснідавши, їдемо оглядати місто. Центр міста, так як і в Лондоні, відбудований у передвоєнному стилі. Нові будинки з архітектурного боку дуже цікаві, приваблюють очі, а чистота — прямо вражає, зокрема молодих хористів. Пізно пополудні вертаємося до інтернату на полуденок і відпочинок.

Довідуємося, що товариство "Рідна Школа" купила цей інтернат в 1971 році, а директором є В. Леник. Зараз його заступає П. Мозолюк, що студіює в Мюнхені. Дівчата, що помагають у кухні, роблять це зовсім безінтересовно, приїхавши з різних країн на студії.

В п'ятницю рано виїжджаємо автобусом на прогульку до Берхтесгадену. Оглядаємо містечко та купуємо подарунки для рідних і знайомих. По дорозі до Кенігзее робимо собі знімки на тлі гір і здалеку приглядаємось до колишнього "ДП" табору. Повернувшись до Мюнхену, переодягаємось і їдемо на молебень Маївку до собору пресвятої Богородиці і св. Апостола Андрея. Отець Дмитришин під час проповіді привітав хор "Прометей". Згодом переходимо до церковної залі на зустріч з громадянством. По дорозі наймолодші хористи завели між собою розмову: "Ти знаєш, що б я собі тепер зів?" — "Ні, не знаю" — відповідає другий. Відповідь: — "Вареників!" Щож, вже хтось затужив за хатою.

А. Мельник — голова ЦПУЕ, вітає гостей і представляє головний стіл. Голова хору "Прометей" М. Касіян дякує за прийняття; приємно побувати в місці, звідки ми виїхали настало до Америки.

Субота, 31-го травня. Група хористів відвідала установи УВФ, а відтак склали квіта на могилі Степана Бандери на кладовищі у Вальдфрідгофі. Ввечорі — останній концерт нашого турне.

Близько 500 осіб виповнили концертову залю "Гохшулє фюр Музік". З тим самим запалом диригує М. Длябога, з тією самою увагою хористи слідкують за його рухами рук, з тією самою вправою Ірина Пелех акомпаньює хорові і виконує свої сольові виступи. Врешті одна з останніх пісень "Карпати" І. Шамо, соліст І. Павлічка: "В зелені Карпати лети наша пісне". Дівчатка дарують квіти, мюнхенська громада прощає нас, закінчилося наше концертове турне.

Довідуємось, що на концерт з'їхалися українці з усіх закутків Західньої Европи; питали за нашими платівками, але ми вже розпродали їх в Утрехті, а кілька, що залишилися, віддали працівникам Радіо Вільна Европа, що награли на магнетофонну плівку наш цілий концерт.

В неділю рано прощаємося з працівниками Інтернату; відлітаємо з мюнхенського летовища до Франкфурту, а там пересідаємо на Люфтганзу і покидаємо Німеччину, а згодом і Европу.

Приємно вертатися домів, знаючи, що ми виконали своє завдання по наших спроможностях якнайкраще. Завваги, що, мовляв, наша програма занадто поважна, чи "не традиційна", "не фолкльорна" — наївні. Ми не чули того від голляндців, які звикли до поважної музики. А вкінці, большевики дозволяють в Україні тільки на фолкльор, а кожний прояв піднесення української культури на вищий рівень — нищать нещадно; в світі маємо багато українських хорів; кожний на різному мистецькому рівні і кожний згідно зі своїм уподобанням і по своїх можливостях підбирає собі репертуар. Мистецький-керівник і диригент Михайло Длябога є на правильній дорозі: маючи добрий голосовий склад і знаменину професійну піяністку, підбирає такий репертуар, що його не кожний хор може виконати, а на Україні не дозволяється. Українські композитори не творили і не творять на те, щоб їхні твори лежали на полицях.

З Ню Йорку їдемо автобусом до Філядельфії; дорога тягнеться, протягається. Кожний що раз то більш хвилюється; хтось затужив за дружиною, хтось за матір'ю, батьком, родиною. Минаємо відомі вулиці. Ще мить — і крізь вікна автобуса бачимо наших рідних. На будинку С. Т. "Тризуба" великий напис: Вітаємо хор "Прометей"!

Ми закінчили наше турне, перегорнули ще одну сторінку історії нашого хору і при тій нагоді управа хору "Прометей" дякує українській громаді і підприємцям за матеріяльну підтримку, яка вможливила хорові відбути концертове турне по Европі, а С. Т. "Тризбові" — за безкорисне уживання його залі на проби.

Зустріч ПКУС у Гарварді

Кембрідж, Масс. (ФКУ). — При кінці травня відбулася у Гарвардському університеті п'ята триденна зустріч членів Постійної Конференції Українських Студій (ПКУС), у якій брало участь майже 50 українських науковців з багатьох стейтів Америки і з Канади. В програмі одинадцяти сесій виголошено 42 доповіді. Відбулися також дискусійні панелі. Українознавчу проблематику розглядано в ділянках історії, літератури, мовознавства, історії Церкви, бібліографії, суспільних, економічних та політичних наук.

В мистецько-розваговій частині на спільному вечірньому прийнятті виступила відома піяністка — Марта Цибик.

Новим головою ПКУС-у обрано проф. Миколу Богатюка.

В часі весняного семестру влаштовано в серії Гарвардських вечірніх семінарів українознавства доповідь д-ра Богдана Витвицького на тему: „Примара голокосту і її тінь на міжгрупових взаємовідносинах". Доповідач розглянув наслідки нацистських злочинів на відносини між жидами й українцями. Між присутніми була теж значна кількість жидівських науковців і студентів, між ними — гостя з Єрусалиму д-р Лівія Роткірхен, редаторка „Яд Яшем" дослідних публікацій. Дискусія була жвава, часто напружена.

В березні ц.р. загостив до УНІГУ керівник бібліотек університету в Гельсінках, Фінляндія, д-р Еско Гаклі. Обговорено низку бібліотечних проблем, зокрема способи, виміни та розповсюджування книжок, журналів і докуметацій. Проф. О.Пріцак і д-р П.Магочий вшанували гостя на спільній вечері. Д-р Гаклі добре відомий бібліотечний адміністратор і автор праць з ділянки біблі отекознавства.

В п'ятницю, 30-го травня, в Меморіяльній каплиці Гарвардського університету о. дек. П.Огірко проголосив екуменічні молитви за опікунів українського друкованого слова. Молитви провели: настоятель Гарвардської церкви о. Джефрі Кейс і отці — д-р М. Гринчишин, д-р М.Войнар, протопресв. о. М.Невмержицький. Це релігійне зібрання започаткувало відзначення 400-річчя появи друком Острозької Біблії.

Проф. В.Г.Бонд проводив наукову сесію в традиції кожнорічного згадування сл. п. Богдана Кравцева — визначного мецената ФКУ. Сесію присвячено цього року тематиці, пов'язаній з 400-річчям Острозької Біблії. Професор християнської моралі о. П.Гомс виголосив доповідь: „Християнізація, екуменічна традиція і Острозька Біблія." Проф Матієсен доповідав на тему: „Як постала Острозька Біблія?"

Сесія і виставка прецінних українських книг і документів, включно з примірником Острозької Біблії з 1580 року, відбулися в приміщеннях Гарвардської бібліотеки Гутона.

Видано друком 22-сторінковий ілюстрований каталог: The Ostrih Bible, 1580/81 -1980/81, A Quadricentennial Exhibition, із вступом проф. о. П.Гомса, замітками проф. Р.Матієсона та прикінцевим словом мгр-а Касинця.

Згідно з волею бл.п. Емілії Козарійчук у висліді її заповіту переслано до Горварду 50,000 долярів на фонд українських студій. З вдячности до цієї визначної меценатки за її пожертву й доброчинство головна екзекутива ФКУ рішила створити спеціяльний названий її іменем фонд (фелловшип) наукових співробітників УНІГУ.

В найновішому каталозі видавництва Гарвард Юніверситі Прессна осінь 1980 р. згадується вже про нову книжкову появу: 850-сторінкову книгу О.Пріцака „Походження Руси", яка є першим із шести томів фундаментальної праці історика.

Успішні імпрези СУФА у Відні

Президент Австрійської республіки д-р Рудольф Кріхшлєгер і ред. Борис Ямінський.

В травні ц. р. Союз Українських Філателістів Австрії (СУФА) організував дві філателістичні виставки у Відні, які були присвячені 200-річній річниці смерти цісаревої Марії Терези. Перша із тих виставок СУФА відбулася 13-го травня в театрі у віденському цісарському замку Шенбрунн з нагоди відкриття величезної виставки австрійського федерального уряду "Марія Тереса і її час" в замку Шенбрунн, як рівнож з приводу "першоднівки" серії австрійських поштових марок, яка була випущена в честь Марії Терези.

Вже ввечорі 12-го травня, після відкриття виставки "Марія Тереса і її час", д-р Герта Фірнберг, австрійський федеральний міністер науки, загостила до філателістичної виставки СУФА в театрі замку Шенбрунн, щоб її офіційно відкрити. Вона прийшла в супроводі організатора виставки "Марія Тереса і її час", мистецтвознавця європейського формату, директора віденського музею графіки "Альбертіна" проф. д-ра Вальтера Кошацького. В імені СУФА голова ред. Борис Ямінський привітав гостей і пояснював їм філателістичні експонати, а опісля того пані міністер офіційно відкрила виставку СУФА та вписалася в почесну книгу товариства.

Для широкої публіки виставка СУФА була відкрита 13-го травня від год. 8-ої рано до год. 6-ої вечера. В цей день урядував там також спеціяльний відділ австрійської державної пошти з 12 урядниками, які відбивали спеціяльний двомовний німецько-український штемпель за проєктом СУФА, — проєкт штемпля виготовив наш український графік з Відня Ергард Штайнгаген — який зображує монограму цісаревої Марії Терези з обкладники цінної євангелії, яку свого часу, в 1775 році, Марія Тереса подарувала українській греко-католицькій церкві св. ВМ. Варвари у Відні, яку вона сама також заснувала. Цю євангелію та ще інші експонати з тієї церкви бачимо також на виставці "Марія Тереса і її час", яка відкрита аж до 26-го жовтня цього року.

Поза згаданим спеціяльним двомовним штемплем урядовці відбивали ще штемпель "першоднівки" до тривартісної серії поштових марок Австрії в честь Марії Терези. Виставку СУФА в цісарському замку Шенбрунн відвідали тисячі зацікавлених віденців, а також туристи з численних країн світу, які тепер у туристичному сезоні приходять на оглядання замку Шенбрунн.

Філателісти і нефілателісти часом мусіли стояти аж у черзі, щоб добитися до відділу австрійської пошти на виставці СУФА. Сотні тисяч листів і поштівок з двомовним штемплем із монограмою Марії Терези в цей день пішли у всі континенти світу.

Вже два дні пізніше, 15-го травня, СУФА організував свою наступну філателістичну виставку у Відні, яка відбулася на полуднево-східньому залізничому двірці з нагоди від'їзду "Поїзду Сонця". Цей "Поїзд Сонця" кожного року транспортує понад 400 калік різного віку через провінції Австрії і сусідні країни і таким способом дає їм можливість бодай на чотири дні забути свою тяжку долю. Від 1976 року СУФА організує філателістичні виставки при від'їзді цього "поїзду любови до ближнього" і присвячує чистий прихід своєї філателістичної акції згаданим харитативним цілям.

На відкриття виставки СУФА з нагоди від'їзду 16-го "Поїзду Сонця" 15-го травня ц. р. о год 7-ій вранці прибули численні почесні гості під проводом губернатора і посадника міста Відня Леопольда Граца й австрійського федерального міністра здоров'я д-ра Герберта Зальхера. Саму виставку СУФА відкрив президент віденського відділу австрійської державної пошти д-р Курт Люкнер. Після від'їзду "Поїзду Сонця", що його попрощав президент Австрії д-р Рудольф Кірхшлєгер, президент несподівано загостив на виставку СУФА мимо того, що він був дуже зайнятий виборчою кампанією (18-го травня ц. р. в Австрії відбулися вибори президента держави, у яких урядуючий президент д-р Кірхшлєгер переміг більшістю 80 відсотків голосів!).

Президента Австрії привітав голова СУФА ред. Борис Ямінський, який вручив йому також серію коверт і листівок з двомовними німецько-українськими штемплями австрійської державної пошти.

Як у цісарському замку Шенбрунн, так і на цій виставці СУФА урядував спеціяльний відділ австрійської державної пошти, який обштемпльовував австрійські поштові марки двомовним німецько-українським штемплем, що зображує запрестольну ікону св. ВМ. Варвари з української греко-католицької церкви у Відні, яка обличчям подібна до молодої Марії Терези.

Слід також додати, що з нагоди його 65-уродин президент австрійської республіки д-р Рудольф Кірхшлєгер 9-го квітня запросив український хор церкви св. ВМ. Варвари у Відні до своєї резиденції. Хор під проводом диригента і композитора проф. Андрія Гнатишина та в присутності пароха укр. греко-католицької церкви св. ВМ. Варвари у Відні о. шамбеляна д-р Олександра Остгайм-Дзеровича відспівав грімке "Многая Літа" та ряд українських релігійних і народних пісень. Опісля голова СУФА ред. Борис Ямінський, який очолював делегацію цього товариства (праворуч), вручив президентові Австрії подарунок з першою австрійською поштовою маркою із українською тематикою, яка появилася 30-го листопада 1979 р. і зображує ікону Різдва Христового з української церкви св. ВМ. Варвари у Відні,та двомовні німецько-українські штемпліавтрійської державної пошти. Президент д-р Кірхшлєгер вписався у почесну книгу СУФА, що і зображує фото, поміщене тут, разом з цим дописом.

Т. ШУМИЛОВИЧА ВІДЗНАЧЕНО ПЕРШОЮ НАГОРОДОЮ

Ню. Йорк, Н. Й. — Поміж понад 20-ма малярами, на виставці САА, що тривала від 21-го липня до 1-го серпня ц. р., тут у приміщеннях банку Манафакчурерс Гановер Траст взяв участь мистець Тарас Шумилович, отримавши першу нагороду за картину яка відтворює корабель американської прибережної сторожі „Гемілтон".

Усі малярі, які взяли участь у виставці, а з ними і Т. Шумилович належать до САА, цієї дуже активної і продуктивної мистецької організації, яка діє у трьох різних мережах мистецтва: музики, літератури і мистецтва.

Враження із Другого з'їзду колишніх професорів і учениць гімназії Сестер Василіянок на „Союзівці"

Незвичайно приємним кінцем тижня на чудовій оселі „Союзівці" були сердечні зустрічі колишніх професорів та учениць, які відбулися в рамках Другого з'їзду гімназії Сестер Василіянок у Львові в днях 7-8 червня, що завершено появою „Пропам'ятної Книги гімназії С. Василіянок".

Вже в п'ятницю пополудні почали з'їжджатися колишні гімназистки не тільки з поблизьких місцевостей, а і з далекого Колорадо, Фльориди, Каліфорнії, з просторої Канади, навіть з Европи-Німеччини та представниці з Австралії. Не забули за наш з'їзд і представниці з України — дві з них — яких з'їзд особливо вітав і це вплинуло на сам вже початковий настрій та надало з'їздові особливої духової лучби, затерши кордони, затерши минулі літа, які розділили нас за малими виїмками назавжди.

Ділові наради з'їзду почалися в суботу, 7-го червня вранці. З'їзд відкрила святочним словом, яке почала чудовим привітом, пересланим для з'їзду з України, голова ділового комітету Стефанія Бернадин. Коротке змістовне слово доповнено дуже цей привіт. Вона і попросила о. д-ра Богдана Волошина, пароха „Союзівки", провести Молитву та вшанувати пам'ять професорів і учениць, які відійшли. На предсідника з'їзду попрошено мгр Дору Рак, пресову референтку ділового комітету, яка добре вив'язалася зі свого завдання.

До президії запрошено О. Дзядів, містоголову ділового комітету, на секретарок — д-р Марію Лициняк-Стець, дочку колишнього директора гімназії о. крилошанина Василя Лициняка, та Марію Сенишин-Горбаль з Торонто. В почесній президії були колишні професори: професор Софія Лев, д-р Василь Лев, проф. Дарія Вітанович, проф. Дарія Вергаловська-Винників; прочитано привіт від проф. Марії Сташинської та о. митрата Петра Хомина, які прибули на з'їзд.

Присутньою на з'їзді була дружина бл.п.проф. д-ра Василя Стецюка Марічка Квітка Стецюк, активна членка ділового комітету обох з'їздів. Усні привіти зложили редакторка органу СФУЖО „Українка в світі" мгр Ірина Пеленська, від СУА голова мгр Іванна Рожанковська.

Звітну частину розпочав д-р Василь Лев, голова редакційної колегії; секретарський звіт зложила мгр Анна Кобринська; фінансовий звіт склала інж. Лідія Дяченко. За діяльність цілого ділового комітету звітувала його голова Стефанія Бернадин.

В усіх звітах насвітлено працю відносно невеликого гурту людей, які в послідовній і гармонійній діяльності зуміли довести до кінця розпочате діло ще на Першому з'їзді в 1964 році, і завершити його виданням „Книги". Усім їм голова висловила найсердечнішу подяку на чолі з ініціятором і невтомним відповідальним редактором „Пропам'ятної Книги" д-ром Василем Левом.

Після звітувань обрано резолюційну комісію, до якої увійшли: мгр І.Пеленська- голова, д-р С.Бережницька, М.Тарнавська, З. Мосійчук і Л.Коленська. Пропозицію Марти К.Тарнавської призначити 500 дол. на Беатифікаційний Фонд Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького, ініціятора, основника і мецената гімназії СС.Василіянок, схвалено одноголосно.

Після обідової перерви відбулася дуже цікава літературно-мистецька програма, яку відкрила містоголова мгр Ольга Дзядів, представивши ведучу програмою мгр Дору Рак. Цікаву і змістовну доповідь пера Ярослави Куліш — Оксани Керч,— яка в останній хвилині була перешкоджена, відчитала добре Марія Горбань. Марія Логаза відчитала сердечний привіт від близької товаришки „василіянки", довголітнього в'язня большевицьких тюрем.

Проф. Д.Каранович цікаво і гарно опрацювала тему „Музика в житті людини", переказала в гумористичний спосіб фрагменти з життя в школі та прекрасно, як завжди, відограла композицію С.Людкевича „Там, де Чорногора" та композицію Шуберта, не передчуваючи навіть, що саме в тому часі її найдорожчий чоловік відходив у вічність.

Цікаво підійшла до своєї теми „Досягнення учениць гімназії СС. Василіянок в Краю і на еміграції мгр І. Пеленська, яка в більш загальних статистичних даних представила нам пропорційно, скільки за свій час існування школа видала визначних жінок в окремих галузях культури, науки і мистецтва, спиняючись довше на трагічній долі наших товаришок у Краю. Всім вже відома з попереднього з'їзду як добра декляматорка Володимира Смик і цим разом заблистіла своїм вмінням, процитувавши з великим чуттям вірш Богдана Лепкого „В Храмі св. Юра"; вона єдина була на з'їзді з дружин наших духовників, які в цьому самому часі відсвяткували 50-річчя Богословської Академії і її першого Ректора Патріярха Йосифа Сліпого в Торонто і не могли бути з нами. Всі одначе Духовники щедро відгукнулись на наше запрошення, надсилаючи щедрі пожертви на „Книгу" та привіти і благословення на з'їзд, що було відчитано на бенкеті, який відкрила коротким словом голова ділового комітету, підкреслюючи особливу важливість і доцільність усяких з'їздів, зустрічів, які звичайно завершують свою діяльність нераз довголітнім зібранням цінних матеріялів для регіональних збірників чи пропам'ятних книг, що буде дуже важливою допомогою для майбутніх істориків.

Учасники з'їзду гімназії Сестер Василіянок

На ведучу Вечора запрошено товаришку з Торонто Марію Голод, авторку недавно виданої збірки поезій „Чотири пори року". Ведуча після представлення головного столу попросила о. д-ра Богдана Волошина провести молитву. Він також вітав з'їзд теплими словами признання за незвичайну школу.

Головне слово-привіт виголосила перша абсольвентка і професорка гімназії проф. С.Лев, яка теж в особливий спосіб подякувала діловому комітетові. Привіт від останніх випускниць школи вже за большевицької окупації передала Івана Бобяк, вручивши китицю квітів першій абсольвентці і професорові Софії Лев.

Відчитано ряд привітів: перший від Патріярха і Кардинала Йосифа, в дальшому від Митрополитів і єпископів з Канади і ЗСА, від чільних організацій і установ. Ці всі привіти, будуть подані в додатковому виданні-альбомі.

Відпружуючою точкою були танки, які професійно виконали учні балетної студії Роми Прийми-Богачевської Наталка Лазірко й Андрій Кизик: „Гуцулка", „Мавка і козак" та „Залицяння", за що нагороджено виконавців бурею оплесків. Чудове прибрання сцени датами повстання гімназії і її ліквідації, а в середині пишався рисунок дому гімназії, прецизно виконаний донею мистецької референтки Тані Богачевської О.Бачинською, що дуже гармонізувало з кольорами сцени та картинами наших мистців, які розіграно в часі забави.

І так „Квіти" Стефанії Бернадин виграла Осипа Галяревич-Клівелянд; „Жінка і пава" Едварда Козака припала Дарії Ломницькій з Фльориди; „Натюрморт" Юрія Козака виграла Надія Шехович з Ню Йорку; „Букет" Яреми Козака дістався Оксані Зінкевич з Торонто; „Натюрморт" Іванни Ліщинської виграла мгр Ірена Пеленська; „Під вечір" Галини Кузьми — О.Дем'янчук з Парми, Огайо; „Голгота" Зенона Онишкевича — Марта Гальо ; „Пейзаж" Катерини Кричевської-Росандіч — Марія Татарська; „На провесні" Ірини Федишин — Марія Максимець.

Бенкет вела дуже вправно і дотепно ведуча вечора, розказавши про пісні, співані в школі, вплітаючи в мелодії наших пісень дуже дотепні і лагідні сатири на наших професорів,чим заохотила до веселої забави, яка протягнулася поза північ при звуках оркестри „Союзівки" під керівництвом Аліка Худолія.

В неділю 8-го червня вранці о. д-р Богдан Волошин в асисті гостя з Англії о. Євгена Гарабача відслужив Богослужбу в місцевій церкві св. Тройці, опісля Панахиду за бл.п. професорів і учениць гімназії.

Спільна світлина всіх учасниць і кількох учасників з'їзду та окремих кляс була приємним передихом та нагодою обмінятися світлинами, адресами та попрощатися.

Офіційне закінчення з'їзду відбулося насвітленням підсумків нарад і відчитанням резолюцій. Резолюції прочитала голова резолюційної комісії мгр Ірена Пеленська. Провідною думкою їх були — привіти і подяки Патріярхові і Кардиналові Йосифові Сліпому, українській церковній Ієрархії та чинові Сестер Василіянок за щедрі пожертви на „Пропам'ятну Книгу" заява про підтримку та допомогу рухові українських дисидентів на Україні, постанова дальшої співпраці над розвитком української культури аж до хвилини створення української держави. В постановах рішено передати 500 дол. на Беатифікаційний процес — Фонд Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького, про що вже є вище згадка, та вирішено видати додаткову брошуру-альбом, де б були поміщені матеріяли з Другого з'їзду, численні світлини зі з'їзду та повний список учасниць і жертводавців.

З'їзд закрила заключним словом і подякою усім голова ділового комітету, вичисляючи поіменно всіх, хто причинився у якійнебудь мірі до успіху з'їзду: професорам, усім членам комітету, гостям та жертводавцям, які у великій мірі причинилися до видання Книги, особливо д-рові Левові за вкладену велику працю і труд, щоб „Книга" появилася на час.

До цього теж причинилася фірма Чайковського, де друкувалася „Книга".

Дуже гарним жестом мгр Ірени Пеленської була подяка, висловлена за працю ділового комітету в імені всіх присутніх.

Ф.О.

СТРАЙКОВИЙ РУХ серед польських робітників розвивається далі. Робітники у великій скляній гуті в Любартові на Люблинщині відкинули пропозицію уряду на десять відсотків підвишки платень. Тоді уряд підніс свою пропозицію ще на додаткових п'ять відсотків і робітники вернулися до праці. Так само урядові чинники запропонували сталеварням і сталеобробним та машиновим фабрикам у Сталевій Волі підвишку десять відсотків. Переговори між робітниками й адміністрацією тривають далі. Робітниче незадоволення у міжчасі перекинулося на польське село. Селяни зі самостійних селянських господарств запротестували проти фаворизування удержавнених сільських господарств коштом приватних і домагаються зрівняння у правах і в трактуванні з боку держави під оглядом постачання добрив, сільськогосподарського знаряддя, сортованого збіжжя на засів тощо.

ПОЛЬСЬКІ ДЕРЖАВНІ ЧИННИКИ під натиском міжнародної опінії відбули велику пресову конференцію для закордонної преси. В імені уряду виступив заступник міністерства внутрішньої торгівлі Вішневські. Він заявив, що державні чинники не можуть відкликати підвишки на м'ясо з огляду на загальну ситуацію на ринку. Згідно з його інформаціями найбільше достав м'яса буде до Варшави і центральних промислових осередків. М'ясні консерви подорожіють на сто відсотків. Держава мусить, не зважаючи на нестачу м'яса на власному ринку, вивозити й надалі коло сто тисяч тонн м'яса щорічно за кордон, бо потребує фінансових засобів для обслуги величезних закордонних боргів. Політика уряду полягає на тому, що для злагіднення підвишки цін будуть її переводити восвідствами. Він також потвердив, що страйки вибухли в цілому ряді дотепер таких невідомих промислових осередків, як: Гданьск, Тчев, Влоцлавек, Лодзь, Урсус й інших.

Замість квітів на могилу нашої Дорогої Сестри і Тети

сл. п. Євгенії з Галущинських Кухтин

складаємо на Патріярший Фонд:

Емілія Демянчук з дітьми $50 00
Марія Тесля з дочками $50 00

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

ІРЕНИ ЗАБОЛОЦЬКОЇ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в четвер, 7 серпня 1980 р., о год. 7:15 ранку

в українській католицькій церкві

св. Ів. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

Про молитви за спокій душі Покійної просить —

Родина

ПОДЯКА

З ВОЛІ ВСЕВИШНЬОГО попрощався з цим світом, 5-го лютого 1980 року

СВ. П.

Інж. ВОЛОДИМИР НЕСТОРОВИЧ

УДАР БУВ СТРАШНИЙ.

Божим чудом живу, і хоч спізнено — пишу подяку. Клоню голову в доземнім поклоні вдячности:

БЛАЖЕННІШОМУ ВЛАДИЦІ, МИТРОПОЛИТОВІ, Української Православної Церкви МСТИСЛАВОВІ, за зложені співчуття в мому невимовному горю, і ПАСТИРСЬКЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ на майбутнє... Католицькому Прелатові о. ХАРИНІ, за зложені співчуття. За похоронні відправи в Детройті: Священослужителям О. ВАСИЛІЯНАМ: о. ігуменові І. ЛОТОЦЬКОМУ, о. Панчукові і о. С. Собол. Прот. Православної Катедри о. Нестору Столярчукові. Богом післаним католицьким Співакам, за зворушливий спів.

Д-рові Іванові СМАЛЕВІ, за довголітню, дуже дбайливу, батьківську опіку, не щадячи ні часу, ні труду. За присутність на похоронних відправах і зложені співчуття.

КОНҐРЕСОВОМУ КОМІТЕТОВІ, за дуже зворушливі співчуття. Очоленій Д-ром А. ЖУКОВСЬКИМ, і підписані: П. ТАТУХ, Е. ЗАПОРОЖЕЦЬ, М. МУШИНСЬКИЙ, П. СЕЛЕДОК, О. СЕРАФИН, І. ЛОТОЦЬКИЙ, В. КОЛОДЧИН, В. ПАПІЖ.

БЛАГОРОДНІЙ ЮВІЛЕЙНІЙ ПАРІ, у високосному році, що помимо головокружньої Ювілейної радости, Д-р МАРУСІ БЕК І Д-рові ІВАНОВІ БЕК, попрямували зложити прощальний поклін СПОЧИЛОМУ, а мені співчуття.

Т-ВУ ІНЖЕНЕРІВ З ДРУЖИНАМИ, за гремяльну присутність на похоронних відправах і на тризні, де Інж. КУНИНСЬКИЙ, болюче прощав СПОЧИЛОГО КОЛЕГУ словами: „Відійшла скромна Людина, — формату тих, — що очолюють найвищі пости". А. М. БАЖАНСЬКИЙ, дуже тепло прощав від мистецького і громадського клюбів, вираховуючи плюси, в які був багатий СПОЧИЛИЙ.

КЛОНЮ ГОЛОВУ В ДОЗЕМНІМ ПОКЛОНІ ВДЯЧНОСТИ, дуже дорогим ДРУЗЯМ, ПРИЯТЕЛЯМ і ЗНАЙОМИМ, ВСІМ РАЗОМ, І КОЖНОМУ ЗОКРЕМА, за присутність на похоронних відправах, за зложені співчуття особисті, і поштові, за молитви, за Служби Божі, за пожертви на ГАРВАРД, і на ПАТРІЯРХАТ, і за квіти, ВСІМ, ВСІМ, ВАМ. ЩОБ ВСЕВИШНІЙ ВИНАГОРОДИВ СТОРИЦЕЮ...

ГРОМАДСЬКІЙ І ФІНАНСОВІЙ УСТАНОВІ „САМОПОМІЧ", Директорові Б. БЛУЙ, за співчуття і нагробні квіти...

СТОЯЧИ НА ГОРІ, — ОСЯЯНА СОНЦЕМ ВЕСНИ, УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА-ПАМ'ЯТНИК СВ. АНДРІЯ ПЕРВОЗВАННОГО, ПІД СПІВ ЦЕРКОВНИХ ДЗВОНІВ..., тепло зустріла з летовища прибулу до УКРАЇНСЬКОГО ПАНТЕОНУ, СПОЧИТИ НА ВІКИ ТРУНУ, — покриту вінцем кровавих рож, і... сліз.

Настоятель Церкви Прот. Ф. ІСТОЧИН і католицький МИТРАТ О. СУЛИК, і о. ПАНАСЮК, станули до похоронної відправи... На високих хорах, семинаристи св. Софії зворушливим співом ридали разом зі мною... Клуби кадила, як спільна молитва, уносились високо до Небесного Творця, щоб прийняв душу СПОЧИЛОГО в оселю, де Всі Праведники спочивають... Вкінці з хорів понеслося „ПРИЙДІТЬ ДО ОСТАННЬОГО ЦІЛУВАННЯ" — БОЖЕ, поллялися сльози жалю, — жалю неутішимого... І по спілі „ВІЧНАЯ ПАМ'ЯТЬ", під спів дзвонів і семинаристів, „СВЯТИЙ БОЖЕ, СВЯТИЙ КРІПКИЙ" — труну везли до могили... Ще була остання відправа і католицький Митрат, кинувши грудку землі на труну, що поволі спускалася в могилу — „З землі повстав і в землю обернешся" — посипалися грудки землі на труну покриту вінцем кровавих рож і сліз...

КЛОНЮ ГОЛОВУ В ДОЗЕМНІМ ПОКЛОНІ ВДЯЧНОСТИ: Священослужителям, за похоронну відправу. Дуже Дорогим ДРУЗЯМ І ДЕЛЕҐАТАМ: Письменників „СЛОВО", „Журналістів" і „Професіоналістів". А Інженерів репрезентував і свою відданість віддав Спочилому Інж. А. МІЛЯНИЧ з ДРУЖИНОЮ.

Віддана ВАМ —

Дружина АННА НЕСТОРОВИЧ з Родиною МУЖА

come join us

8th ANNUAL
Ukrainian arts & crafts festival '80

St. Josaphat's • 940 Ridge Road East • Rochester, New York

ARTISTS/CRAFTSMEN INVITED TO PARTICIPATE
CONTACT: BOHDAN WENGLOWSKYJ, 83 SCOTCH LANE, ROCHESTER, N.Y. 14617 • 716-342-0111

aug. 14 · 15 · 16 · 17

FREE ADMISSION FREE PARKING

Українське Академічне Козацтво „Запороже" в Північній Америці

ділиться сумною вісткою зі своїм Членством та Українським Громадянством,

що дня 23-го липня ц. р., помер на серце в Клівленді, БАТЬКО КОЗАЦТВА

бл. п. д-р

ЕВГЕН ОМЕЛЬСЬКИЙ

Покійний народився 27-го серпня 1901 р. в с. Онут, на Буковині та практикував медицину в Чернівцях, на еміґрації та в Клівленді, де і відбулись похорони дня 26-го липня ц. р.

Родині Покійного висловлюємо щире співчуття.

Старшина

Успішна імпреза „Рідної Школи" у Філядельфії

З нагоди матурального іспиту відбулися у Філядельфії бенкет, баль і мистецька програма. Часто буває, що з нагоди якоїсь знаменної події промовець й особа, що його представляє, говорять аж до втоми терпеливої авдиторії, але на імпрезі, про яку звітуємо, говорило сім осіб, але кожне їх слово тривало декілька хвилин, бо вони не забували, що суть не в метражі слова, а в його змісті.

До подробиць обмірковану імпрезу, що відбулася 14-го червня в авдиторії Сестер Василіянок, відкрив Мирослав Лисобей, голова Батьківського комітету, представивши ведучого програми вечора. Ним був Ігор Шуст, голова Товариства опіки над дітьми і молоддю "Рідна Школа". Презентацію градуантів провела Аня Максимович; вступне слово виголосила Марія З. Одежинська, директор школи; слово від одинадцятикласників — Ліда Лазор, староста кляси; від градуантів — Маруся Максимович, староста кляси. Слово опікуна матуральної кляси виголосив д-р Михайло Білик.

Ми впевнені в тому, що двадцять градуантів не раз, не двічі в своєму житті пригадуватимуть вагомі слова директорки М. Одежинської і свого опікуна кляси д-ра М. Білика, як рівнож спеціяльно запрошеної Гості Раїси Мороз.

Після роздачі дипломів, нагород, що їх уфундували УНСоюз і "Провидіння", та складення привітів від установ, організацій і товариств відбувся бенкет, а після нього розважова частина. Аткракцією цієї частини був виступ Гуцульського Танцювального Ансамблю із їхніми троїстами музикантами.

На особливу увагу заслуговує "Асистентка", весела сценічна картина Зенона Чайківського, у виконанні учнів старших кляс "Рідної Школи". "Асистентку" режисерував автор.

Зенона Чайківського, колишнього члена Українського театру у Львові, як автора вже віддавна цікавить обсяг школи, тож сливе всі його досі сценічні тексти заторкують цю тему. Він кладе наголос на формування особовости, розвиток уяви та на емоційну й естетичну вражливість дитини. Йому близькі ці проблеми, тож і в своїх сценічних текстах піднімає розв'язку цих проблем. Знаючи психіку і потреби дитини, як треба жити, до чого стриміти, які вартості визнавати, а що відкинути, будує на цій базі свої мікротвори.

Як режисер, узалежнюючи мистецький успіх від індивідуальних здібностей виконавців, уміє роздати ролі. Також відчуває потребу переплести текст музично-вокальними вставками. До речі, ці вставки дуже прикрасили "Асистентку". На його думку, музика в театральній виставі — це не тільки ілюстрація, але інтегральний складник видовища.

Між іншим, у Філядельфії маємо Театральну Студію Молоді під мистецьким керівництвом Володимира Шашаровського. Чи не було б добре, якщо б Зенон Чайківський подумав про постійну дитячу театральну студію, а коли дитина перейшла б у юнацький вік, могла б далі розвивати свої сценічні здібності в Театральній Студії Молоді.

Повертаючись до "Асистентки", годі зупинитися над кожним персонажем сценічної картини, бо в ній було — Слава Богу! — біля двох десятків дієвих осіб, зрештою на це і не дозволяє розмір цієї нотатки. Стверджуємо тільки, що всі виконавці на чолі з Аретою Гарасимович у ролі асистентки були дуже успішними. Арета полонила публіку не тільки сценічною здібністю, але вродою і шармом. Найбільше веселого настрою, безжурности внесли наймолодші виконавці — брати Геврики — Адріян і Роман.

"Асистентка" мала великий сценічний успіх, дякуючи Зенонові Чайківському (маємо на увазі текст і режисерію) й учительці зразковій опікунці цього шкільного аматорського гуртка Дарії Шуст.

"Асистентка" викликала спонтанну реакцію і цим впровадила добірну публіку в добрий настрій на балю, який протягнувся далеко поза звичайний час.

Цю градуаційну імпрезу своєю присутністю звеличали: генеральний Вікарій о. д-р Іван Біляник; о. д-р Іван Музичка з Риму; о. митрат Зенон Злочовський; о. радник Василь Головінський; о. Ярослав Шуст, Сестри Василіянки, серед них Сестра Міріям Кляра, президент Менор Джуніор коледжу, і Сестра Богданна, викладач хемії в цьому ж коледжі. Філію УККА репрезентував її голова проф. д-р Петро Стерчо, а Філію Українського Католицького Університету — її директор д-р Леонід Рудницький. Були також представники наукового і мистецького секторів, літератори, журналісти і відпоручники установ і багато інших видатних особистостей, яких усіх годі тут перелічити.

Цією імпрезою "Рідна Школа" успішно закінчила 30-річний етап свого існування саме напередодні 100-річчя "Рідної Школи" в Західній Україні, її славного минулого.

З початком шкільного року 1980/81 "Рідна Школа" вступає в першу фазу наближення всіх місцевих шкіл українознавства до з'єднання в одну велику українську школу. Дай Боже! це велике діло здійснити.

І. Качмар

СЛУХАЙТЕ
РІДНІ АКОРДИ
УКРАЇНСЬКУ РАДІОПЕРЕДАЧУ
З РАДІОСТАНЦІЇ WPOW — 1330 AM
З НЬЮ ЙОРКУ КОЖНОЇ НЕДІЛІ
о год. 5:30 по полудні

Увага! ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ ДРУКОМ КНИЖКА Увага!
ВОЛОДИМИРА МАКАРА
БОЙОВІ ДРУЗІ
ЗБІРКА СПОГАДІВ З ДІЙ ОУН (1929 — 1945)
Том І.
415 сторінок, у твердій оправі
Ціна $15.00.
Замовлення слати до:
"Svoboda" Book Store
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку.

ЗАМОВЛЕННЯ І ПЕРЕДПЛАТА НА
"THE UKRAINIAN WEEKLY"
Просимо вирити, виповнити і разом з належною передплатою переслати до Адміністрації „Свободи":
"SVOBODA"
30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302
Дата .....
Передплата
річно для членів УНС — $5.00; для нечленів — $8.00
Прошу зарахувати мене до передплатників THE UKRAINIAN WEEKLY
Ім'я і прізвище .....
.....
Address: No. Street City State Zip Code
Я є членом УНС, Відділ ..... Я не є членом УНС ☐
Залучую (чеком ☐ грошовим переказом ☐)
мою річну передплату ☐
Передплата $..... Пресовий Фонд $.....

Трагічно загинув Ростислав Риндик, внук письменника С. Риндика

На початку липня українською громадою Чікаго потрясла сумна вістка, що в неділю, 29-го червня, в наслідок трагічного автомобільного випадку загинув молодий і надійний її член, бл.п. Ростислав Риндик.

Провівши той день з друзями і знайомими на українській оселі в Равнд Лейку, Ілліной, Ростислав Риндик надвечір повертався додому з дружиною Лідою. Вирішив їхати іншою ніж звичайно дорогою, оскільки на головному шляху до Чікаго вже довший час йдуть направи. Біля містечка Лібертівілу, приблизно п'ять миль від оселі, на перехресті двох шляхів інше авт з високою швидкістю наїхало на його малий автомобіль. Коли через кілька хвилин приїхала рятувальна команда, Ростислава Риндика вже не було в живих. Його дружина була важко поранена, має зламаний хребет.

Бл. п. Ростислав Риндик

Ростислав Риндик народився 16-го вересня 1948 року в українському таборі в Міттенвальді, Німеччина. Восени 1950 року родина Риндиків переїхала до З'єднаних Стейтів, поселилась в Чікаго. Тут в 1951 році, коли Ростикові було всього три роки, помер його батько, математик і нуклеарний фізик Мирослав Риндик. Дитячі роки Ростислава пройшли в українському сиротинці Сестер Василіянок у Філядельфії. Відтак — студії в семінарії отців Василіян в Стемфорді, де він в 1966 році закінчив середню школу, а в 1970 — Коледж Св. Василія. У вільний від науки час співав у хорі Катедри Непорочного Зачаття у Філядельфії.

У 1970 році Ростислав Риндик повернувся до Чікаго, де жив у своїх дідів: бабуні і діда, визначного українського письменника, сл.п. Степана Риндика. Того ж року зустрів свою майбутню дружину Ліду Саєвич. Одружились вони 7-го липня 1974 року. Багато років Ростислав працював для федерального уряду в дільниці охорони здоров'я.

Два роки тому Ростислав Риндик зробив рішення здобути професійний ступінь і з притаманною йому наполегливістю взявся до студій фармації. Здавалося, що доля нарешті йому усміхається: перший рік Школи фармації Іллінойського університету закінчив з відмінними оцінками, одержав працю по професії в аптеці лікарні Чікаґського університету. З дружиною планував 7-го липня відзначити шості роковини дня їхнього вінчання, але трагічний випадок перекреслив молоді надії, молоді пляни...

Бл.п. Ростислав Риндик осиротив дружину Ліду, матір Олену, брата Мирослава. Болючу втрату відчувають також друзі і знайомі Покійного, які знали і любили його як людину чистого, щирого серця, як людину чесну і життєрадісну, як українського патріота.

Похорон бл.п. Ростислава Риндика відбувся в суботу, 5-го липня, з Катедри Св. О. Миколая в Чікаго на вічний відпочинок на українському цвинтарі Св. Миколая.

Н.Н.

Храмовий концерт у Гантері

З нагоди храму св. Івана Хрестителя гантерський меценат і ктитор д-р Іван Макаревич зорганізував концерт в суботу 5-го липня у залі гражди о 6-ій год. вечора. Він відкрив вечір, вітаючи гостей, що заповнили залю.

Солістка сопрано Лариса Магун-Гурин проспівала при фортепіяновому супроводі Марти Мачей дві пісні сл.п. Станіслава Людкевича: „Подайте вістоньку" та „Піду-втечу", чим внесла відповідний настрій і полонила слухачів.

Два брати бандуристи — Володимир і Іван Лехіцькі відіграли „ Запорозький марш" Гр.Китастого, „Пісню туги" о. С.Кіндзерво-го-Пастухова, потім проспівали при власному супроводі „Не співайте мені цієї пісні" Д.Січинського та „Ой вербо, вербо" Ст.Людкевича.

Лариса Магун-Гурин при супроводі бандуристів проспівала „Марш повстанців-кінноти чиків", слова й музика о.С.Кіндзерявого-Пастухова та „Виростеш ти, сину" В.Симоненка-Майбороди; при фортепіяновому супроводі М.Мачай співачка проспівала „Надбужанську баркаролю" Кос-Анатольського до слів Грицика та „Чом, чом не прийшов", народну пісню в обробці О.Чишки.

Бандуристи Лехіцькі відіграли в'язанку українських пісень і акомпаньювали Ларисі Магун-Гурин до народної пісні в обробці Лехіцьких „Цвіте терен". Сами бандуристи проспівали „Осінь" Івана Лехіцького і „Першу любов", народну пісню в обробці Лехіцьких. Вкінці Лариса Магун-Гурин проспівала пісню Галі з опери „Назар Стодоля" і „Тихесенький вечір", слова В.Самійленка, при фортепіяновому супроводі М.Мачай.

Приємно було слухати виступи талановитої молодої співачки, обдарованої таким справжнім українським голосом, що звучав, як чистий метал; до того вона вдало інтерпретувала кожну пісню, скрізь віддаючи специфічний настрій, вкладаючи свою душу у виконання кожної пісні, що були розмаїті під кожним оглядом. Молода піяністка Марта Мачай закінчила свої студії гри на фортепіяні в Українському Музичному Інституті в Ню Йорку у клясі св.п. проф. М.Байлової і їй завдячує свою високу клясу.

Брати Лехіцькі винесли зі Школи Кобзарського Мистецтва, що її оснував і нею керував тоді о.С.Кіндзерявий-Пастухів, велику любов до бандури та досконало опанували гру так, що їхні виступи були і будуть насолодою для слухачів.

Численно зібрана публіка тепло оплескувала всі виступи наших молодих мистецьких сил. Д-р І.Макаревич подякував виконавцям і всім гостям вдалого концерту, що ним розпочато низку літніх концертів у гражді, які вже мають свою добру славу та притягають численних літників.

І.Дурбак

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Марійка Матлага з відзначенням закінчила коледж

У середу, 18-го червня ц. р., у стейтовому коледжі у Глессборо, Н. Дж., відбулася градуаційна церемонія, в якій узяло участь 5,000 студентів, а поміж ними з високим відзначенням градуувала Марійка Матлага, дочка Василя і Софії Матлагів, мешканців Картерету, Н. Дж., здобувши бакалявра в ділянці адміністрування.

Марійка Матлага

Напротязі чотирьох років свого навчання, Марійка займала різні позиції у шкільній студентській громаді, як ось: була заступником голови цієї громади, рекордовим секретарем та редактором газети місцевого студентського коледжу, щорічно була вписана на „Дінс" листу, а також управа школи помістила її прізвище в книзі „Хто є хто поміж студентами американських університетів і коледжів". Вона рівнож здобула відзначення „гама тау сігма", будучи членом престижового Крайового Почесного Товариства для студентів четвертого року.

Матлага ввесь час була активна у житті української громади, беручи від найраніших років участь у різних академіях і національних святах, часто на них виступаючи з різними деклямаціями. Вона також належала до церковної дівочої дружини. Марійка закінчила вісім кляс місцевої Школи Українознавства та добре володіє українською мовою. Кілька років тому вона відвідувала Україну. Вона теж є членом СУМ-А і напротязі 11-ти років брала участь у літніх сумівських таборах, відзначаючись прикметами активного члена цієї організації. Не раз вона також переводила свої вакації на Союзівці.

Марійка і її родина є членами 209-го Відділу УНСоюзу в Картереті.

Округа УНС...

(Закінчення зі стор. 1)

го було б обслужити ту околицю.

Новий Відділ заложено і то добрий Відділ, бо на початок приступило до нього 30 нових членів-основоположників, які купили забезпечення на загальну суму сто тисяч долярів. Відділ одержав порядкове число 46, а патроном Відділу обрано св.Володимира. Основуючі збори відбуто 28-го липня ц.р. у гостинному домі панства Ігоря і мгр Євгенії Цап в Содертоні, Па.

Тут і обрано управу нового Відділу в складі: Михайло Хромяк — голова, мгр Євгенія Івасечко-Цап — секретар, Донна Кушнір — касир, Ігор Цап — асистент секретаря. Контрольну комісію очолив Василь Савка, а членами ще обрано Еву Флак і Миколу Моканика.

Коли говорити про заложення нового Відділу, то безперечно признання належить всім членам основоположникам, але за працю у тій ділянці треба дякувати в першу чергу молодій і енергійній секретарці Відділу мгр Євгенії Цап. Треба подивляти її ентузіязм при цьому. Вона — вчителька в середній школі, мати двох дітей (доня Романна вже пластунка), і господиня дому, де за українським звичаєм все світиться чистотою і промовляє гостинністю. Все ж таки вона знайшла час поїхати десятки миль дороги до проспектів.

Треба тут згадати, що вона виросла в домі союзового секретаря — її батька Стефана Івасечка в Редінгу.

Цікавим є і це, що Відділ Редінгу має порядкове число 48, а новий Відділ одержав число 46, а до того обидва Відділи належать до Лігай Віллі союзової Округи. Отже нова секретарка обізнана з союзовими справами і загальноукраїнськими, бож виросла в свідомій українській родині. Вона — колишня сумівка, а муж її — пластун, тому вони як свідомі українці не жаліють свого часу для добра української установи.

Як вже було сказано, основуючі збори відбулися в понеділок 28-го липня, не зважаючи на вакаційний час, а до того і немилосердну спеку. Обрані члени управи — це справжній „тім". голова М.Хромяк народився у Філядельфії, а коли почали йому докучати, за його словами, „чорноморці", то він купив модерний дім аж в Квейкертавні. Тут він належить до української католицької церкви, є членом різних українських установ, а про УНСоюз знає багато, бож його батько був урядником союзового Відділу.

Д.Кушнір — касир — невістка секретаря 83 Відділу у Філядельфії Андрія Кушніра, тому обізнана з союзовими проблемами. Завдяки цьому „тімові", а краще сказати — тій трійці, придбано таке поважне число нових членів.

Новообрана управа, закінчуючи свої перші наради, намітила дуже гарний плян, а саме — продовжувати братську союзову традицію, себто відвідувати своїх знайомих, а головно, коли б хтось захворів. Також вони намітили плян дійти до кінця року до 60 членів, себто подвоїти теперішнє число. Знаючи віддану працю „тіму" і їхній ентузіязм, намічений плян напевно вони виконають.

КОЛИ ПОДОРОЖУЄТЕ:
- АВТОМ власним або чужим
- АВТОБУСОМ
- ПОЇЗДОМ
- ЛІТАКОМ
- чи КОРАБЛЕМ

всюди і завжди хоронить Вас
акцидентова грамота УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Д-р Лука Луців:
ВАСИЛЬ СТЕФАНИК
ОПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ
Ціна — 8.00 дол.
Замовляти:
SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07308

FARMS & CO. HOMES
NEAR SOYUZIVKA
Modern 3 bdrm ranch home, tiled kitchen, 1½ gbaths, landscaped level lot. Mountain view. only $30.000. Terms.
Also. Small 2 bdrm home. Immaculate condition. $19.000.
KOPP OF KERHONKSON, N.Y.
DIAL: (914) 626-7500

● REAL ESTATE ●
FOR SALE in KERHONKSON:
2 bedroom ranch $28,500.00
3 bedroom ranch, fireplace, 2 acr. Reduc. $41.500.00
Also acreage — all sizes.
N. SURAWY — BROKER
(914) 626-3551

BUNGALOW COLONY
FOR SALE
Ellenville, N.Y. 40 units, pool, casino, winter home, warehouse. Private mortgage, low interest.
(914) 647-4880

A. E. SMAL & Co.
REAL ESTATE & INSURANCE
1733 Springfield Avenue
Maplewood, N.J. 07040
(201) 761-7500
Приймає всі роди забезпечення, зокрема: на особові і вантажні авта та мотоциклі; від вогню, від відповідальності і бонди; на життя і акцидентові поліси.
Продає і приймає на продаж нерухомості в Мейпелвуді, Ірвінгтоні та всіх дооколичних місцевостях.

FUNERAL DIRECTORS
ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

TEC Inc. — Alsip, Illinois
ВІДКРИТІ ТРИ (3) СЛІДУЮЧІ ПОЗИЦІЇ:
- **ПРЕЗИДЕНТ**
- **ДИРЕКТОР ІНЖЕНЕРНОГО ВІДДІЛУ** (Director of Engineering)
- **ДИРЕКТОР ЗБУТУ** (Director of Marketing)

Вищезгадані позиції є новостворені, у відповідь нашому постійному ростові на терені ЗСА і закордонами (Европа, Близький Схід і Південна Америка).
Кандидати повинні досконало розуміти модерну технологію у легко-машинобудівельному промислі.
Потрібне, основне знання фінансування, продукції, вміння нагляду над працюючими особами та повинні доказати свою професійну і горожанську зрілість працею в суспільних українських установах.
Компанія находиться в околиці Чікаго, Ілл.
По дальші інформації прошу звертатися конфіденційно (312) 389-1454 між 5-6-ою веч.
ІГОР ВИСЛОЦЬКИЙ

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА. our Services Are Available Anywhere in New Jersey. Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.
801 Springfield Avenue
IRVINGTON, N.J.-NEWARK, N.J.
ESsex 5-5555
New Branch
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222